

พระราชบัญญัติประถมศึกษา

พุทธศักราช ๒๔๗๘

และ

พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์

พุทธศักราช ๒๔๗๘

พร้อมด้วยกฎกระทรวง

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา

ถนนพระสุเมรุ บางลำพู กรุงเทพมหานคร

ราคาเล่มละ ๒๐.๒๕ บาท

พระราชบัญญัติประถมศึกษา

พุทธศักราช ๒๔๗๘

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

น.อ. อาทิตย์ทิพอาภา ร.น.

พล.อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๗๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรปรับปรุงแก้ไขพระราช
บัญญัติประถมศึกษาเพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำ
และยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรทั้งต่อไป

ข้อความเบื้องต้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประถม
ศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัติ^๕นี้ตั้งแต่วัน ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติ^๕ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ พระราชบัญญัติ^๕ประถมศึกษาแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๓ กฎ และข้อบังคับ^๕อื่น ๆ ซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัติ^๕นี้ และให้ยกเลิกเงินค่าศึกษา^๕พลศึกษาพระราชบัญญัติ^๕ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ซึ่งค้างชำระอยู่นั้นด้วย

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติ^๕นี้

“โรงเรียนประถมศึกษา” หมายความว่า โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนประชาบาล และโรงเรียนเทศบาล^๕ที่ให้^๕จัด^๕สอนตามหลักสูตร^๕ประถมศึกษาของกระทรวง^๕ธรรมการ หรือหลักสูตร^๕อื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่ากัน และโรงเรียนราษฎร์^๕ที่อนุ^๕มติให้^๕สอนตามหลักสูตร^๕เช่นนั้นๆ

“โรงเรียนรัฐบาล” หมายความว่า โรงเรียนประถมศึกษา^๕ที่กระทรวง^๕ธรรมการตั้ง และดำรง^๕ด้วยเงินงบประมาณ^๕ของกระทรวง^๕ธรรมการ

“โรงเรียนประชาบาล” หมายความว่า โรงเรียน^๕ประถมศึกษา^๕ที่ประชาชนในตำบลหนึ่งหรือหลายตำบล^๕ตั้งและดำรง^๕ด้วยทรัพย์สิน^๕ของตนเอง และโรงเรียนประถมศึกษา^๕ที่นายอำเภอ^๕และดำรง^๕ด้วยเงินของประชาชน^๕ที่วานั้น หรือด้วยเงิน^๕ช่วยการประถมศึกษา^๕ในงบประมาณ^๕ของกระทรวง^๕ธรรมการ หรือทั้งสองประการ

“โรงเรียนเทศบาล” หมายความว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่เทศบาล
ตั้งหรือไ้รับโอนมา และทำงควัยเงินรายไ้ของเทศบาล

“โรงเรียนราษฎร์” หมายความว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่ต้งและ
ทำงตามกฎหมายว่าควัยโรงเรียนราษฎร์

“ผู้ปกครอง” หมายความว่าผู้ปกครองตามความหมายแห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือบุคคลใด ๆ ซึ่งเกิดอยู่ควัยเป็นประจํา

“รัฐมนตรี” หมายความว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ

“กฎกระทรวง” หมายความว่ากฎซึ่งรัฐมนตรีออกโดยอาศัยอำนาจ
ตามพระราชบัญญัติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่าเจ้าพนักงานซึ่ง รัฐมนตรี
แต่งตั้งให้ทำหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕ เพื่อประโยชน์แห่งการ ตรวจ สอบตาม มาตรา ๑๗
รัฐมนตรี ปลัดกระทรวงธรรมการ อธิบดีกรมศึกษาธิการ อธิบดีกรมพล
ศึกษา หัวหน้ากอง ในกรมศึกษาธิการ หัวหน้ากอง ใน กรมพลศึกษา
หัวหน้าแผนกโรงเรียนราษฎร์ หัวหน้าแผนกโรงเรียนประชาบาล ข้าหลวง
ประจําจังหวัด ข้าหลวงตรวจการธรรมการ ธรรมการจังหวัด นายอำเภอ
และกรรมการอำเภอ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่โดยตำแหน่ง

ในท้องถื่นที่มีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว นายกมนตรีและเจ้าพนักงานที่
การศึกษาแห่งเทศบาลเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่โดยตำแหน่งควัย

หมวด ๑

บทเปิดเสรีจทั่วไป

มาตรา ๖ เด็กทุกคนที่มีอายุย่างเข้าปีที่แปดต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาตามอายุย่างเข้าปีที่สิบห้า เว้นแต่มีความรู้สอบไล่ได้ประโยชน์ประถมศึกษาตามหลักสูตร ประถมศึกษา ของ กระทรวง กรรมการ หรือหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่ากัน

เมื่อมีเหตุจำเป็นเฉพาะท้องถิ่นสำหรับบางตำบล เขตที่อายุแปดปี หรือน้อยกว่านั้นอาจเขียนขึ้นเป็นเก้าปีหรือสิบปี ได้ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การนี้อายุ ให้นับตามบัญญัติพันหลวง

มาตรา ๗ โรงเรียนประชาบาลและโรงเรียนเทศบาลสอนให้โดยไม่เรียกเก็บค่าสอน

ส่วนโรงเรียนรัฐบาลนั้นอาจเรียกเก็บค่าสอนได้ตาม อัตราที่รัฐมนตรีได้กำหนดไว้

มาตรา ๘ การเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ให้หมายความว่า

(๑) เด็กที่มีชื่ออยู่ในบัญชีตามความในมาตรา ๑๒ ต้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

(๒) เด็กต้องเรียนอยู่ใน โรงเรียน ประถมศึกษาวิง ๆ เกินหนึ่ง
ไม่ขาดเรียนเกินเจ็ดวัน โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือโดยปราศจากเหตุผล
อันสมควร

(๓) เวลาเรียน ในปีหนึ่ง ๆ ต้อง ไม่น้อยกว่า ๓๒๐ หรือ
๔๐๐ ชั่วโมง

มาตรา ๘ ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กคนใดร้องขอเป็นลาย
ลักษณ์อักษร ให้ยกเว้นเด็กคนนั้นจากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา
โดยเหตุที่เด็กคนนั้นได้รับการศึกษาอยู่ในครอบครัวของตน และเมื่อนาย
อำเภอได้พิจารณาเห็นชอบตามเกณฑ์ในกฎกระทรวงที่ได้กำหนดไว้แล้ว ให้
นายอำเภอส่งยกเว้นได้

บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องส่งเด็กที่โรงเรียนตามระเบียบการ
อำเภอสอบไล่ความรู้ปีละหนึ่งครั้ง ถ้าปรากฏว่าเด็กนั้นไม่มีความรู้เพียงพอ
ตามหลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงธรรมการหรือหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรี
เห็นว่าเทียบเท่ากันหรือเหมือนเหตุอันสมควร ข้าราชการประจำจังหวัดจะ
สั่งถอนการยกเว้นนั้นก็ได้

มาตรา ๑๐ เมื่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กคนใดร้องขอ เป็น
ลายลักษณ์อักษรว่า การเป็นอยู่ของตนจำเป็นต้องอาศัยใช้เด็กนั้นชั่วคราว
หรือจำเป็นต้องใช้เด็กสำหรับการอาชีพ ซึ่งมีคะแนนจะทำได้ไม่ใกล้เคียง และ
เมื่อนายอำเภอสอบสวนปรากฏความจริง ก็มีอำนาจผ่อนผันเด็กคนนั้นจาก
การเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาได้หนึ่งไม่เกินสองเดือน

ข้าหลวงประจำจังหวัดจะส่งลงการผ่อนผันให้นายอำเภอ ได้ให้ ไปนั้น
เมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุผลอันสมควร

มาตรา ๑๑ นายอำเภอมีอำนาจยกเว้นเด็กที่ มีลักษณะ ดังต่อไปนี้
จากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา

(๑) เด็กที่ยกพร่องในส่วนกำลังกาย หรือกำลังความคิดหรือเป็น
โรคเรื้อรังหรือโรคติดต่อ

(๒) เด็กที่อยู่ห่าง จาก โรงเรียน ประถมศึกษาที่ สอน ให้ เป้าเกิน
สองพันเมตร หรือที่ไม่สามารถไปถึงโรงเรียนได้ด้วย เหตุใด เหตุหนึ่ง
ซึ่งไม่มีทางจะหลีกเลี่ยงได้

(๓) เด็กที่จำเป็นต้องหาเลี้ยงชีพการมาหาหรือผู้ปกครองซึ่งทุพพลภาพ
ไม่มีหนทางหาเลี้ยงชีพ และไม่มีผู้อื่นเลี้ยงดูแทน

การยกเว้นตาม ข้อ (๓) นี้ ถ้าบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ที่
ทุพพลภาพมีเด็กที่ต้องเรียน อยู่ใน โรงเรียน ประถมศึกษา พร้อมกัน หลายคน
คงยกเว้นให้แก่คนเดียว

เมื่อปรากฏว่าเด็กพ้นจากลักษณะที่ไว้ยกเว้นแล้ว ทั้งกล่าวแล้ว ให้
นายอำเภอส่งลงการยกเว้นนั้น

ข้าหลวงประจำจังหวัดจะส่งลงการ ยกเว้นที่นาย อำเภอ ได้ให้ไว้ นั้น
เมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุผลอันสมควร

มาตรา ๑๒ ภายในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ทุกปี ให้นาย-
อำเภอประกาศแก่ราษฎรในท้องที่ของตน ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของ

เกิดที่มอญถึงเขตที่จะต้องเข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาในนี้ต่อไป
ไปแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กต่อเจ้าพนักงานยังสถานที่ ภายในตำบล
และภายในเวลาที่นายอำเภอกำหนดไว้

มาตรา ๑๓ ให้นายอำเภอแจ้งความเป็นลายลักษณ์อักษรแก่บิดา
มารดาหรือผู้ปกครองของเด็กที่ไ้สำรวจตามมาตรา ๑๒ ให้ส่งเด็กนั้น
เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ในวันเปิดเรียน ภาคต้น ของปี ต่อไปตามที่
นายอำเภอจะไ้กำหนดไว้ในใบแจ้งความนั้น เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยเป็น
อุปสรรคขัดขวางไว้

ถ้าปรากฏว่าเด็กรับใช้การงานอยู่แห่งใด จนไม่ไ้เรียนอยู่ใน
โรงเรียนประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติ ให้นายอำเภอแจ้งความ เป็น
ลายลักษณ์อักษรแก่ผู้ ใช้เด็ก ให้เด็กไ้ ปฏิบัติตาม พระราช บัญญัติภายใน
เวลากำหนด

มาตรา ๑๔ เมื่อปรากฏว่าเด็กคนใดยังมีไ้เรียนอยู่ในโรงเรียน
ตามแจ้งความของนายอำเภอตามมาตรา ๑๓ หรือขาดเรียนเป็นการฝ่าฝืน
ต่อมาตรา ๘ (๒) ให้นายอำเภอแจ้งความเป็นลายลักษณ์อักษรอีก
ครั้งหนึ่ง บังคับให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองนำเด็กนั้นไปเข้าโรงเรียน

มาตรา ๑๕ เมื่อมีบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กคนใดร้องขอ
เป็นลายลักษณ์อักษร ให้เด็กซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในท้องที่ตำบลหนึ่งหรืออีกอำเภอ
หนึ่งไปเรียนยังโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งอยู่ในท้องที่อีกตำบลหนึ่งหรืออำเภอ
หนึ่ง และเมื่อนายอำเภอสอบสวนเห็นสมควรแล้วก็มีอำนาจสั่งไ้

มาตรา ๑๖ ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาต้องจัดทำ

(๑) ทะเบียนนักเรียน

(๒) บัญชีรายชื้อ

(๓) สมุคหมายเหตุนรายวัน

ตามแบบของกระทรวงธรรมการ กับทั้งต้องทำให้ทันเวลาและถูกต้องตาม
ข้อบังคับของกระทรวงธรรมการด้วย

มาตรา ๑๗ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าตรวจสอบความเป็นไป
ในโรงเรียนประถมศึกษาได้ทุกเมื่อ และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนต้องให้ความ
สะดวกแก่เจ้าพนักงานในการนั้นทุกอย่าง

มาตรา ๑๘ การสอบไล่ประโยคประถมศึกษานั้น ให้พนักงาน
เจ้าหน้าที่กระทรวงธรรมการเป็นผู้สอบและให้สอบไล่ทุกวิชา แห่งหลักสูตร
ประถมศึกษาของกระทรวงธรรมการ หรือหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่า
เทียบเท่ากัน

หมวด ๒

โรงเรียนรัฐบาล

มาตรา ๑๙ การตั้ง การดำรง และการรักษาโรงเรียนรัฐบาล
ให้เป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับซึ่งกระทรวงธรรมการกำหนดให้ใช้สำหรับ
โรงเรียนรัฐบาล

หมวด ๓

โรงเรียนประชาบาล

ส่วนที่ ๑

โรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้ง

มาตรา ๒๐ เมื่อประชาชนในหมู่บ้านใดหรือตำบลใดประสงค์จะตั้งโรงเรียนประชาบาล ให้ผู้เป็นหัวหน้าเขตบัญชีรับและเก็บเงินจากผู้สมัครออกสำหรับการตั้งโรงเรียนนั้นตามกติกากำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ (๑) แล้วให้ทำเรื่องรាយขึ้นต่อข้าหลวงประจำจังหวัดโดยทางนายอำเภอ ขออนุญาตตั้งโรงเรียน พร้อมทั้งส่งบัญชีแสดงรายชื่อผู้สมัครออกเงินและจำนวนเงินที่สมัครออกและส่งเงินที่เก็บได้ต่อนายอำเภอ

เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นสมควรและมีเงินพอที่จะจัดตั้งโรงเรียนได้ ก็ให้อนุญาตให้ตั้งโรงเรียนตามความประสงค์แล้วรายงานต่อรัฐมนตรี

ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดไม่ให้อนุญาต ก็ให้คืนเงินที่เก็บไถ่คืนแก่ผู้ออกเงิน

มาตรา ๒๑ โรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้งนั้นเป็นนิติบุคคล มีคณะกรรมการจัดการเป็นผู้จัดการและดำรงมีจำนวนไม่ต่ำกว่าสามคน และไม่เกินกว่าห้าคน

มาตรา ๒๒ การเลือกตั้งกรรมการจัดการนั้น ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ผู้ที่ได้ออกเงินสำหรับการตั้ง โรงเรียน แล้วเป็นจำนวน ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยบาท หรือได้ออกเงินสำหรับการดำรงโรงเรียนในขั้นนั้นแล้ว เป็นจำนวนตามอัตราที่ข้าหลวงประจำจังหวัดกำหนดไว้หรือมากกว่านั้น แต่ไม่ต่ำกว่าห้าบาทมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งกรรมการจัดการได้ คนหนึ่งออกเสียงได้หนึ่งคะแนน

(๒) ให้ผู้มีสิทธิออกเสียง ประชุมกัน เลือกตั้ง กรรมการ จัดการ ในเดือนเมษายนทุกปี กรรมการจัดการนั้น ให้เลือกจากประชาชนที่สมัครออกเงิน ผู้ที่ได้คะแนนเสียงมากให้ถือว่าเป็นผู้ได้รับเลือก

(๓) บุคคลที่ได้รับเลือก จะเป็น กรรมการ จัดการ ได้ต่อเมื่อ ได้รับอนุมัติจากข้าหลวงประจำจังหวัดแล้ว ถ้าข้าหลวงประจำจังหวัดคัดค้านการตั้งกรรมการผู้จัดการทั้งหมด หรือแต่คนใดคนหนึ่ง ให้มีการเลือกกันใหม่ ถ้าหากข้าหลวงประจำจังหวัดยังคงคัดค้านการตั้งกรรมการจัดการที่เลือกขึ้นใหม่ทั้งหมดหรือแต่บางคนอยู่ก็ ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดรายงานเรื่องมายังรัฐมนตรี คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็นที่สุก

มาตรา ๒๓ เมื่อได้รับอนุมัติการเลือกตั้งกรรมการจัดการแล้ว ให้กรรมการจัดการไปจดทะเบียน ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่

มาตรา ๒๔ กรรมการจัดการคณะหนึ่ง จะตั้งให้จัดการโรงเรียนที่ทั้งชนในหมู่บ้านเดียวกันหรือตำบลเดียวกันมากกว่าโรงเรียนหนึ่งก็ได้

มาตรา ๒๕ เงินที่จำเป็นต้องใช้จ่ายสำหรับการตั้งและดำรง
โรงเรียนประชาบาลซึ่งประชาชนจัดตั้งขึ้น ให้เก็บจากประชาชนตามที่สมควร
ออกให้และให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) สำหรับการจัดตั้งโรงเรียน ให้ผู้เป็นหัวหน้าเก็บเงิน จาก
ประชาชนที่สมควรออกให้ส่งท่อนายอำเภอเพื่อรักษาตามระเบียบ และข้อ
บังคับของกระทรวงธรรมการ

(๒) สำหรับการดำรงโรงเรียน ให้คณะกรรมการจัดการเป็นผู้เก็บ
และรักษาเงินที่ประชาชนออกให้ประจำ

นอกจากเงินที่ประชาชนสมควรออกให้แล้ว กระทรวงธรรมการอาจให้
เงินอุดหนุนเป็นพิเศษจากงบประมาณของกระทรวงก็ได้

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการจัดการมีหน้าที่

(๑) เก็บเงินที่ประชาชนสมควรออกให้ประจำ

(๒) จัดการการเงินและทรัพย์สินของโรงเรียนให้เรียบร้อย

(๓) ทำงบประมาณราย ใต้รายจ่าย ของ โรงเรียน แยก เป็น ราย
โรงเรียน

(๔) รักษาและดำรงโรงเรียนให้เป็นไปตามทางที่ควรกับจัดสถานที่
เรียนและเครื่องมือของโรงเรียนให้ควรแก่การ

(๕) จัดการในเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการโรงเรียนซึ่งรัฐมนตรี
กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๗ โรงเรียนประชาบาลที่ประชาชน^{๒๕} ๒๕ ชำหลว
ประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งให้เลิกได้

(๑) เมื่อคณะกรรมการจัดการ^{๒๕} ได้รายงานขอเลิก^{๒๕} ด้วยเหตุใด ๆ
หรือ

(๒) ถ้าปรากฏว่าคณะกรรมการจัดการไม่ปฏิบัติตาม^{๒๕} ให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัติ^{๒๕} และเมื่อได้รับหนังสือแจ้งความจากชำหลวประจำจังหวัด
ให้ปฏิบัติตามภายในเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งความแล้ว คณะกรรมการ
จัดการก็ยัง^{๒๕} ไม่ปฏิบัติตาม ชำหลวประจำจังหวัดสั่งเลิกได้โดยอนุมัติ
ของรัฐมนตรี

เมื่อโรงเรียนใดเลิกตามความข้างต้น^{๒๕} ให้ชำหลวประจำจังหวัด
ส่งนายอำเภอ^{๒๕} ขอคณะกรรมการจัดการโรงเรียนนั้นออกจากทะเบียน

มาตรา ๒๘ เมื่อชำหลวประจำจังหวัดสั่งเลิก^{๒๕} โรงเรียนตาม
ความในมาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการจัดการ^{๒๕} ผู้ชำระบัญชี^{๒๕} คนหนึ่งหรือ
หลายคนเพื่อชำระสะสางกิจการของโรงเรียนด้วยความเห็นชอบของนายอำเภอ
ถ้าไม่ตกลงกัน ให้นายอำเภอ^{๒๕} ร้องขอศาลให้สั่งตั้งผู้ชำระบัญชี^{๒๕}

แต่ในกรณีตามมาตรา ๒๗ (๒) ชำหลวประจำจังหวัดอาจ
สั่งตั้งผู้ชำระบัญชี^{๒๕} เสียเองก็ได้เมื่อเห็นสมควร

มาตรา ๒๙ ผู้ชำระบัญชี^{๒๕} มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของโรงเรียน ใน
ระหว่างเวลาที่ยังไม่เสร็จการชำระบัญชี^{๒๕}

ผู้ชำระบัญชีมีอำนาจเรียกร้องให้ชำระหนี้ที่ค้างชำระแก่โรงเรียน แต่
มิให้ผู้ชำระบัญชีชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ของโรงเรียนจนกว่าจะสอบสวนเป็นที่แน่
นอนแล้วว่า ทรัพย์สินของโรงเรียนมีพอที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้จนสิ้นเชิง
ถ้าปรากฏว่าทรัพย์สินของโรงเรียนไม่มีพอ ผู้ชำระบัญชีมีสิทธิเรียกร้อง
ให้ผู้ทสมิครออกเงินส่งเงินตามจำนวนที่ค้างชำระ ถ้ายังไม่พออยู่อีก ให้
ผู้ชำระบัญชีขอเงินช่วยเหลือจากกระทรวงการผ่านทางอำเภอ ถ้า
กระทรวงการปฏิเสธ ให้ผู้ชำระบัญชีเอาทรัพย์สินเท่าที่มีอยู่ชำระหนี้
แก่เจ้าหนี้ของโรงเรียนตามส่วนแห่งหนี้

มาตรา ๓๐ เมื่อได้ชำระบัญชีแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด
ให้ผู้ชำระบัญชีมอบหมายแก่ข้าหลวงประจำจังหวัดและให้ข้าหลวงประจำ
จังหวัดจักโอนไปยังโรงเรียนประชาบาล หรือโรงเรียนเทศบาลซึ่งตั้งอยู่ใกล้
กับโรงเรียนที่เลิกถ่มัน เพื่อใช้จ่ายในการประณคึกษาต่อไป

ส่วนที่ ๒

โรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้ง

มาตรา ๓๑ ตำบลใดไม่มีโรงเรียนประถมศึกษาหรือไม่พอแก่
ความเป็นอยู่แห่งตำบลนั้น ให้นายอำเภอจัดตั้งโรงเรียนประถมศึกษาขึ้น
ตามจำนวนที่เห็นสมควร โดยความเห็นชอบของข้าหลวงประจำจังหวัด

มาตรา ๓๒ เงินที่^๑ต้อง^๑ใช้จ่าย^๑สำหรับการ^๑ตั้ง^๑และ^๑ดำรง^๑โรงเรียน^๑นั้น ให้^๑ได้รับ^๑จาก^๑ทรัพย์สิน^๑ซึ่ง^๑ประชาชน^๑ออก^๑ให้^๑ โดย^๑ใจ^๑สมัคร^๑หรือ^๑โดย^๑กฎหมาย^๑ หรือ^๑จาก^๑เงิน^๑ช่วย^๑การ^๑ประ^๑ถม^๑ศึกษา^๑ใน^๑ง^๑บ^๑ประ^๑มา^๑ณ^๑ของ^๑การ^๑ท^๑ร^๑ว^๑ง^๑ธ^๑ร^๑ร^๑ม^๑การ^๑

มาตรา ๓๓ ให้^๑นาย^๑อำเภอ^๑เป็น^๑ผู้^๑จัดการ^๑โรงเรียน^๑ และ^๑ให้^๑ธ^๑ร^๑ร^๑ม^๑การ^๑ อำเภอ^๑เป็น^๑ผู้^๑ช่วย^๑โดย^๑คำ^๑แห่ง^๑ น^๑อกจาก^๑นั้น^๑นาย^๑อำเภอ^๑จะ^๑ตั้ง^๑ข้า^๑ว^๑า^๑ช^๑การ^๑อื่น^๑ใน^๑ อำเภอ^๑นั้น^๑เป็น^๑ผู้^๑ช่วย^๑อีก^๑ก็^๑ได้^๑เมื่อ^๑เห็น^๑สม^๑ควร^๑

มาตรา ๓๔ บท^๑บัญญัติ^๑ใน^๑ส่วน^๑ที่^๑ ๑ ซึ่ง^๑ว่า^๑ด้วย^๑การ^๑เลิก^๑ถั^๑ม^๑และ^๑ จัด^๑การ^๑ชำระ^๑ส^๑ะ^๑ส^๑ง^๑ก^๑ิ^๑การ^๑ของ^๑โรง^๑เรียน^๑ประ^๑ชา^๑ย^๑า^๑ล^๑ที่^๑ประ^๑ชา^๑ชน^๑จัก^๑ตั้ง^๑นั้น^๑ ให้^๑ นำ^๑มา^๑ใช้^๑บังคับ^๑โดย^๑อนุ^๑โล^๑ม

ส่วนที่ ๓

การควบคุมโรงเรียนประชาบาล

มาตรา ๓๕ ภาค^๑เรียน^๑ หลักสูตร^๑ การ^๑สอน^๑ หนังสือ^๑ เครื่อง^๑ ใช้^๑ในการ^๑สอน^๑ การ^๑เรียน^๑ วินัย^๑ ระเบียบ^๑การ^๑ปกครอง^๑โรง^๑เรียน^๑ ความ^๑ สม^๑ควร^๑และ^๑การ^๑ส^๑ู^๑ชา^๑บ^๑ิ^๑ย^๑า^๑ล^๑แห่ง^๑ส^๑ถาน^๑ที่^๑ของ^๑โรง^๑เรียน^๑ให้^๑อยู่^๑ภาย^๑ใต้^๑บังคับ^๑แห่ง^๑ กฎ^๑การ^๑ท^๑ร^๑ว^๑ง

มาตรา ๓๖ นาย^๑อำเภอ^๑เป็น^๑ผู้^๑ตั้ง^๑และ^๑ถอน^๑ครู^๑โรง^๑เรียน^๑ ประ^๑ชา^๑ย^๑า^๑ล^๑ ด้วย^๑ความ^๑เห็น^๑ชอบ^๑ของ^๑ข้า^๑ห^๑ล^๑ว^๑ง^๑ประจำ^๑จังหวัด^๑

คุณ^๑สม^๑บ^๑ั^๑ก^๑และ^๑วิ^๑ทย^๑ฐ^๑า^๑น^๑ะ^๑ของ^๑ครู^๑ให้^๑เป็น^๑ไป^๑ตาม^๑ที่^๑ก^๑ำ^๑หนด^๑ไว้^๑ใน^๑กฎ^๑ การ^๑ท^๑ร^๑ว^๑ง

มาตรา ๓๗ ทรพียสันทมนให้หรือสั่งไว้ในพันธกรรมเพื่อประโยชน์
ของโรงเรียนโดยมีเงื่อนไข หรือภาระผูกพันโรงเรียนประชาบาลที่ประชาชน
รักตั้งหรือนายอำเภอแล้วแต่ประเภทของโรงเรียน ระเบียบข้อเมื่อได้รับ
ความเห็นชอบของข้าหลวงประจำจังหวัด

มาตรา ๓๘ เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการศึกษาข้าหลวงประจำ
จังหวัดมีอำนาจและถอนกรรมการศึกษาได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๓๙ กรรมการศึกษามีหน้าที่

- (๑) รับผิดชอบหรือในการรักและดำเนินการศึกษา
- (๒) ทรวทราดูแลงบประมาณบัญชีเงิน และสอคล้องความเป็น
ไปของโรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนรักตั้ง
- (๓) ช่วยเหลือนายอำเภอในส่วนโรงเรียนประชาบาลที่นาย อำเภอ
รักตั้ง

หมวด ๕

โรงเรียนเทศบาล

มาตรา ๔๐ เมื่อท้องถิ่นใดมีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว ให้โอน
โรงเรียนประชาบาลรวมทั้งทรัพย์สินของโรงเรียนมาเป็นของเทศบาลนั้น

มาตรา ๔๑ ท้องถิ่นใดมีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว ให้เทศบาลมีหน้า
ที่รักตั้งและดำรงโรงเรียนประถมศึกษากว้เงินรายได้ของเทศบาลนั้น และ

ให้นายทบัญญัติมาตรา ๓๕, ๓๖, ๓๘, ๓๙, และ ๔๑ มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม แต่อำนาจการตั้งและถอนครูตามมาตรา ๓๖ อำนาจการ
ตั้งและถอนกรรมการศึกษาตามมาตรา ๓๘ ให้เป็นอำนาจของนายกมนตรี
แห่งเทศบาลนั้น

มาตรา ๔๒ การจัดการประถมศึกษาแห่งเทศบาลนั้น ให้มีคณะ
อำนวยการโรงเรียนตามจำนวนที่สภาเทศบาลจะได้กำหนด แต่ต้องไม่ต่ำ
กว่าห้าคนให้นายกมนตรีเป็นประธานโดยตำแหน่ง และให้นายกมนตรี
เลือกมนตรีอื่นอีก ๒ คน นอกนั้นให้สภาเทศบาลเลือกตั้ง

มาตรา ๔๓ คณะอำนวยการโรงเรียนเทศบาลมีหน้าที่

- (๑) จัดการเงินและทรัพย์สินของโรงเรียนให้เรียบร้อย
- (๒) ทำงบประมาณรายได้รายจ่ายของโรงเรียน แยกเป็นราย
โรงเรียน

(๓) จัดสถานที่เรียนและเครื่องใช้ให้พอควรแก่การ

(๔) ตรวจตรากิจการของโรงเรียนเป็นครั้งคราว และให้รายงาน
ถึงกิจการของโรงเรียนต่อคณะมนตรีเทศบาลทุกภาคเรียน

(๕) ทำรายงานประจำปีแสดงกิจการของโรงเรียนขึ้นต่อข้าหลวง
ประจำจังหวัดตามกำหนดเวลาและและตามแบบของกระทรวงธรรมการ

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๕ ที่ตั้งเดิมใดมีฐานะเป็น
เทศบาลแล้ว เทศบาลมีอำนาจออกเทศบัญญัติในกิจการต่อไปนี้

- (๑) การปกครองโรงเรียน
- (๒) การเงินและทรัพย์สินของโรงเรียน
- (๓) การทำงบประมาณรายได้รายจ่ายของโรงเรียน
- (๔) การจัดหาสถานที่เรียนและเครื่องใช้ในโรงเรียน
- (๕) การตรวจตรากิจการของโรงเรียน
- (๖) การบัญชีทุกอย่างในโรงเรียน
- (๗) การอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโรงเรียน

มาตรา ๔๕ ทั้งถิ่นใดมีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว รัฐบาลอาจมอบอำนาจตามมาตรา ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, และ ๑๕ ให้เทศบาลจัดการได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อรัฐบาล มอบ อำนาจ เช่น นั้น ให้เทศบาลจัดการ แล้วความในพระราชบัญญัติ^๕ ส่วนที่^๕กำหนดว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกมนตรี

การมอบอำนาจให้เทศบาลจัดการนั้น ให้เป็นไปตามที่ จะได้มีบทพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้

หมวด ๕

โรงเรียนราษฎร์

มาตรา ๔๖ การตั้ง การดำรง และการเลิกตั้งโรงเรียนราษฎร์

ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๖๑ แต่
อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติต่อไป ซึ่งให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราช
บัญญัตินั้น

(๑) โรงเรียนราษฎร์ซึ่งรับเด็กที่มีอายุ ในเขตที่บังคับตามพระราช
บัญญัตินั้น เข้าเรียนในโรงเรียนต้องให้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจาก
ข้าหลวงประจำจังหวัดด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีย

(๒) โรงเรียนราษฎร์ซึ่งรับเด็กที่มีอายุ ในเขตที่บังคับตามพระราช
บัญญัตินั้นเข้าเรียน ในเรื่องครุ ภาควิชาเรียน เวลาเรียน หลักสูตร การสอน
หนังสือ เครื่องใช้ในการเรียน ระเบียบการปกครองโรงเรียน การหยุก
ทำการสอนชั่วคราวเพราะเหตุจำเป็นใดๆ ความสมควรและการสุขาภิบาล
แห่งสถานของโรงเรียนให้อยู่ภายใต้บังคับแห่ง กฎกระทรวง และข้อบัญญัติ
ตามความในมาตรา ๑๖ และ ๑๘

หมวด ๖

ตำรวจตรีศึกษา

มาตรา ๔๗ ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจตั้งและถอนตำรวจตรีศึกษา
ได้ตามที่เห็นสมควร

แต่ถ้าท้องถิ่นใดมีฐานะเป็นเทศบาลแล้ว การตั้งและถอนตำรวจ
ตรีศึกษา ให้เป็นอำนาจของนายกมนตรีแห่งเทศบาลนั้น

คุณสมบัติและวิทยฐานะสารวัตรศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๘ เงินเดือนสารวัตรศึกษาที่ขาดลงประจำจังหวัด ให้จ่ายจากเงินช่วยการประถมศึกษาในงบประมาณของกระทรวงธรรมการ

เงินเดือนสารวัตรศึกษาที่นายกรมตำรวจเทศบาลให้จ่ายจากเงินรายได้แห่งเทศบาลนั้น

มาตรา ๔๙ สารวัตรศึกษามีหน้าที่

(๑) สอบสวนว่าเด็กที่มีอายุในเขตที่บังคับให้เรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาตามแรงใจความของนายอำเภอตามความในมาตรา ๑๓ หรือไม่

ถ้าปรากฏว่าเด็กไม่ได้เรียนอยู่ในโรงเรียนให้สารวัตรศึกษาแรงใจความเป็นลายลักษณ์อักษรแก่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ให้จัดส่งเด็กเข้าเรียนภายในเวลาที่กำหนดไว้ในใบแรงใจความ

ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ปฏิบัติตาม ก็ให้สารวัตรศึกษารายงานเป็นลายลักษณ์อักษรต่อนายอำเภอ

(๒) เมื่อเด็กขาดเรียนเป็นการฝ่าฝืน ต่อมาตรา ๘ (๒) ให้สารวัตรศึกษาแรงใจความเป็นลายลักษณ์อักษรแก่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ให้จัดส่งเด็กเข้าเรียนตามพระราชบัญญัติ

ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ปฏิบัติตามแรงใจความ ให้สารวัตรศึกษารายงานเป็นลายลักษณ์อักษรต่อนายอำเภอ

(๓) สอดส่องว่ามีเด็กรับใช้การงานอยู่ที่ไหน ซึ่งไม่ได้ไปเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา

ถ้าปรากฏว่าเด็กไม่ได้เรียนอยู่ในโรงเรียน เพราะเหตุรับใช้การงาน ให้สารวัตรศึกษาแจ้งความเป็นลายลักษณ์อักษรแก่ผู้ใช้เด็กให้เด็กไปปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาภายในเวลาที่กำหนดไว้ในใบแจ้งความ

ถ้าผู้ใช้เด็กไม่ปฏิบัติตามแจ้งความ ให้สารวัตรศึกษารายงานเป็นลายลักษณ์อักษรต่อนายอำเภอ

หมวด ๗

วิธีพิจารณาและบทลงโทษ

มาตรา ๕๐ บิดามารดาหรือผู้ปกครองคนใด ไม่แจ้งความตามรายการสำรวจเด็กตามมาตรา ๑๒ ผู้นั้นมีความผิดให้ปรับไม่เกินสิบสองบาท

มาตรา ๕๑ บิดามารดาหรือผู้ปกครองคนใดไม่ส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตามแจ้งความของนายอำเภอตามมาตรา ๑๔ หรือผู้ใช้เด็กคนใดไม่ปฏิบัติตามแจ้งความของนายอำเภอตามมาตรา ๑๓ วรรค ๒ ผู้นั้นมีความผิดให้ปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๕๒ บิดามารดาผู้ปกครองหรือผู้ใช้เด็กคนใดต้องโทษตามมาตรา ๕๑ แล้วยังซุกซ่อนอยู่อีก ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่วัน หรือปรับไม่เกินร้อยบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ ถ้าข้าราชการหรือผู้ปกครองคนใด แสดงให้เห็นเป็นที่
พอใจแก่ศาลว่า การที่เด็กไม่ได้ไปเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษานั้นไม่
ใช่เป็นความผิดของตน เพราะได้ใช้ความพยายามอันสมควรทุกอย่างที่จะ
ให้เด็กไปเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว จะเอาผิดแก่ผู้นั้นไม่ได้ ถ้า
พนักงานอัยการร้องขอ ศาลมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองส่ง
เด็กไปไว้ในโรงเรียนฝึกอาชีพที่กำหนดเวลา แต่ไม่ให้พ้นเวลาที่บังคับให้
เรียนอยู่ในโรงเรียนตามพระราชบัญญัตินี้

ในการพิจารณากรณีเช่นนั้น ให้ข้าราชการหรือผู้ปกครองนำเด็กนั้น
ไปยังศาลด้วย

มาตรา ๕๔ ผู้ใดต่อสู้ หรือขัดขวางผู้ชำระบัญชีซึ่งกระทำการตาม
หน้าที่ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณ
อาญามาตรา ๑๑๔

มาตรา ๕๕ การฟ้องร้องบุคคลผู้กระทำความผิดตาม พระราช
บัญญัตินี้ให้ทำต่อเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ร้องขอ

หมวด ๘

การรักษาราชบัญญัติ

มาตรา ๕๖ ให้รัฐมนตรีมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง คัดพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

อัตราค่าธรรมเนียม และกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัติ

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาล

รัฐมนตรี

กฎกระทรวงกรรมการ

ออกตามความในพระราชบัญญัติประถมศึกษา
พุทธศักราช ๒๔๗๘ (ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกรรมการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้ยกเลิกกฎกระทรวงกรรมการออกตามความในพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ ลงวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้กฎกระทรวงต่อไปนี้

หมวด ๑

การแจ้งความตามรายการสำรวจเด็ก

ข้อ ๑ ภายในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ทุกปี ให้นายอำเภอประกาศในที่ซึ่งที่ของตนให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กต่อเจ้าพนักงานตามแบบ ป. ๑

ข้อ ๒ บิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กต้องแจ้งความตามรายการสำรวจเด็กต่อเจ้าพนักงานภายในตำบล และภายในเวลาที่นายอำเภอกำหนดไว้ตามแบบ ป. ๒

ข้อ ๓ ภายในเดือนมีนาคมทุกปี ให้นายอำเภอทำบัญชีเด็กที่มี
ตายอย่างเชาขีที่แปดหรือเก้าหรือสิบ ในข้อต่อไปแล้วแต่กรณี ตามแบบ
ป. ๓ และเมื่อกรอกรายการพร้อมแล้ว ให้ส่งสำเนาบัญชีนั้นแก่
สารวัตรศึกษาหนึ่งชุด

ข้อ ๔ ให้นายอำเภอแจ้งความ เป็นลายลักษณ์อักษร แก่บิดามารดา
หรือผู้ปกครองของเด็กให้ส่งเด็กเข้าเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาโดย
ปกติในวันเปิดเรียนภาคต้นของปีต่อไป ตามแบบ ป. ๔ และเมื่อบิดา
มารดาหรือผู้ปกครองของเด็กไม่ส่งเด็กนั้นไปเข้าเรียนอยู่ ณ ที่ใดหรือมีเหตุ
ที่ควรไต่ถามสืบตามพระราชบัญญัติ ประถมศึกษา ให้แจ้งต่อนายอำเภอ
ตามแบบ ป. ๕

หมวด ๒

การยกเว้นหรือการผ่อนผันจากการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อ ๕ ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กคนใดร้องขอให้ยกเว้น
เด็กคนนั้นจากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยเหตุที่เด็กคน
นั้นได้รับการศึกษาในครอบครัวของเขาอยู่แล้ว ให้ผู้ร้องขอยื่นคำร้อง ตาม
แบบ ป. ๖

ข้อ ๖ ให้นายอำเภอยกเว้นเด็กจากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประ-
ถมศึกษา เมื่อปรากฏว่า

(ก) ผู้ร้องมีฐานะเป็นที่เชื่อถือได้ว่า จะทำให้การศึกษา

และควบคุมให้ใกล้ชิด สอดตามพระราชบัญญัติ ประถม
ศึกษา

- (ข) ผู้ให้การศึกษาสอดได้ใกล้ชิดกว่าชั้นประถมศึกษาที่ ๕
หรือมัธยมศึกษา เทียบเท่ากันและมีเวลาพอทำการสอน
ทั้งเป็นผู้ควบคุมสัมพัทธ์ตามข้อ ๓๐ แห่งกฎนี้ด้วย

ใบยกเว้นออกตามความในมาตรา ๕ ให้ใช้แบบ ป. ๗

ข้อ ๗ เมื่อนายอำเภอได้ส่งยกเว้นเด็กจากการเรียนอยู่ในโรงเรียน
ประถมศึกษาตามมาตรา ๕ แล้ว ให้รายงานต่อข้าหลวงประจำจังหวัด
ตามแบบ ป. ๘ และแจ้งการยกเว้นไปยังครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่
เด็กเรียนอยู่นั้นด้วย ตามแบบ ป. ๙

ในกรณีของการยกเว้นเด็กจากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา
ตามมาตรา ๕ แล้ว นอกจากจะต้องแจ้งความถอนการยกเว้นไปยังบิดา
มารดาหรือผู้ปกครองของเด็กแล้ว นายอำเภอจะต้องแจ้งความถอนการ
ยกเว้นไปยังครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่เด็กเรียนอยู่นั้นด้วย ตามแบบ
ป. ๑๔

เด็กที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๕ ผู้ปกครองหรือบิดามารดาของเด็ก
ต้องส่งเด็กเข้าสอดได้ความเรียบร้อย หนังสือของนายอำเภอแจ้งความให้
ส่งเด็กเข้าสอดได้ตามความในมาตรา ๕ ให้ใช้แบบ ป. ๑๕

ข้อ ๘ ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กคนใดร้องขอว่า การ
เป็นอยู่ของตนจำเป็นต้องอาศัยใช้เกวียนชั่วคราว หรือจำเป็นต้องใช้เด็กสำหรับ

การอาชีพ ให้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอผ่อนผันเด็กคนนั้นจากการเรียน ตาม
แบบ ป. ๑๐

ใบผ่อนผันขอตกคามความในมาตรา ๑๐ ให้ใช้แบบ ป. ๑๑

ข้อ ๙ เมื่อ นายอำเภอ ได้สั่งผ่อนผันเด็กจากการเรียนอยู่ในโรงเรียน
ประถมศึกษาตามมาตรา ๑๐ แล้วให้รายงานต่อข้าหลวงประจำจังหวัด
ตามแบบ ป. ๑๒ และแจ้งการผ่อนผันไปยังครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
ที่เด็กเรียนอยู่นั้นด้วย ตามแบบ ป. ๑๓

ในการดำเนินการผ่อนผันเด็กจากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา
ตามมาตรา ๑๐ นอกจากจะต้องแจ้งความถอนการผ่อนผันไปยังบิดา
มารดาหรือผู้ปกครองของเด็กแล้ว นายอำเภอจะต้องแจ้งความถอนการ
ผ่อนผันไปยังครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่เด็กเรียนอยู่นั้นด้วย ตามแบบ
ป. ๒๑

ข้อ ๑๐ เมื่อ นายอำเภอ ได้สั่งยกเว้นเด็กจากการเรียนอยู่ใน
โรงเรียนประถมศึกษาตามมาตรา ๑๑ แล้วให้รายงานต่อข้าหลวงประจำ
จังหวัดตามแบบ ป. ๙ และแจ้งการยกเว้นไปยังครูใหญ่โรงเรียนประถม
ศึกษาที่เด็กเรียนอยู่นั้นด้วย ตามแบบ ป. ๙

ในการดำเนินการยกเว้นเด็กจากการเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา
ตามมาตรา ๑๑ นอกจากจะต้องแจ้งความถอนการยกเว้นไปยังบิดา
มารดาหรือผู้ปกครองของเด็กแล้ว นายอำเภอจะต้องแจ้งความถอนการ
ยกเว้นไปยังครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาที่เด็กเรียนอยู่นั้นด้วย ตามแบบ
ป. ๑๙

ใบยกเว้นออกตามความในมาตรา ๑๑ ให้ใช้แบบ ป. ๑๔

ข้อ ๑๑ (ก) คำสั่งข้าหลวงประจำจังหวัดออก การยกเว้นตาม
ความในมาตรา ๑๔, ๑๑ ให้ใช้แบบ ป. ๑๖

(ข) คำสั่งข้าหลวงประจำจังหวัดออก การผ่อนผันตาม
ความในมาตรา ๑๐ ให้ใช้แบบ ป. ๑๗

(ค) หนังสือของนายอำเภอแจ้งเรื่องถอนการยกเว้นไป
ยังบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก ให้ใช้แบบ
ป. ๑๘

(ง) หนังสือของนายอำเภอแจ้งเรื่องถอนการผ่อนผันไป
ยังบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก ให้ใช้แบบ
ป. ๒๐

หมวด ๓

โรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้ง

ข้อ ๑๒ (ก) เรื่องราวขอตั้งโรงเรียนตามความในมาตรา ๒๐
ให้ใช้แบบ ป. ๒๒

(ข) บัญชีราย นามและจำนวนเงิน ที่ผู้สมัคร ออกใน
การตั้งโรงเรียน ให้ใช้แบบ ป. ๒๓

(ค) ใบอนุญาตของข้าหลวงประจำจังหวัดให้ประชา-
ชนจัดตั้งโรงเรียน ให้ใช้แบบ ป. ๒๔

- (ง) เรื่องราวขออนุมัติเป็น กรรมการจัดการ โรงเรียน
ตามความในมาตรา ๒๒ ให้ใช้แบบ ป. ๒๕
เมื่อขาดลง ประจำจังหวัดก่อนมีหรือ ไม่ประการ
ใดแล้ว ให้นายอำเภอแจ้งให้เขียนเรื่องราวทราบ
(จ) ทะเบียนกรรมการจัดการโรงเรียน ให้ใช้แบบ
ป. ๒๖
(ฉ) คำตั้งถอนอนุญาตการตั้งโรงเรียน ตามความใน
มาตรา ๒๗ ให้ใช้แบบ ป. ๒๗ และให้
นายอำเภอส่งสำเนาไปยัง คณะกรรมการ จัดการ
โรงเรียนทราบ

หมวด ๔

การควบคุมโรงเรียนประชาบาล

ก. ภาคเรียนและวันหยุด

- ข้อ ๑๓ ในปีหนึ่ง ให้ แบ่งภาคเรียน เป็น สามภาค คือ ภาคต้น
ภาคกลาง และภาคปลาย
ข้อ ๑๔ ในปีหนึ่งให้มีวันหยุดภาคเรียนไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน และ
ต้องไม่เกิน ๔๐ วัน
ข้อ ๑๕ ให้คณะกรรมการจังหวัดกำหนดการหยุดภาคเรียนของ

โรงเรียนประชาบาลตามเกณฑ์ก่งกล่าวแล้วในข้อ ๑๓ และข้อ ๑๔ ให้
เหมาะสมแก่ท้องถิ่น ๆ

ข้อ ๑๖ ในรอบสัปดาห์หนึ่งให้มีการหยุดเรียนวันหนึ่ง แต่ถ้า
โรงเรียนใดมีกรณีจำเป็นจะต้องหยุดเกินกำหนดนี้ ให้ขออนุญาตต่อข้าหลวง
ประจำจังหวัด แต่ต้องไม่เกินสัปดาห์ละ ๒ วัน

ข้อ ๑๗ ให้ โรงเรียนประชาบาลหยุดเรียน ในวัน เทศกาล และ
นักขัตฤกษ์ตามทกกระทรวงธรรมการกำหนดไว้

ถ้าโรงเรียนใดปรารถนาจะหยุดเรียนแตกต่างไปจากที่กล่าวไว้ในวรรค
ก่อนนั้น โดยเกี่ยวกับการศาสนา จะต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ
จังหวัดก่อน

โรงเรียนใดอยู่ห่างไกลจังหวัดมาก ไม่สะดวกในการคมนาคม
ถ้าจำเป็นจะต้องหยุดเรียนโดยเกี่ยวกับการศาสนา จะขอรับอนุญาตจากคณะกรรมการ
จังหวัดก่อนไม่ทันทั่วก็ ให้คณะกรรมการอำเภอส่งอนุญาตได้
แล้วรายงานให้คณะกรรมการจังหวัดทราบ

ข้อ ๑๘ ในกรณีที่เป็น เช่นมีโรคระบาดร้ายแรงหรืออุทกภัย
เป็นต้น ให้นายอำเภอส่งขอกับโรงเรียนใดครั้งหนึ่ง ๆ ไม่เกิน ๗ วัน แล้ว
รายงานให้ข้าหลวงประจำจังหวัดทราบ ถ้านายอำเภอเห็นว่าจะต้องหยุดนาน
กว่า ๗ วัน ก็ให้นายอำเภอส่งขอกับโรงเรียนตามอำนาจไว้ก่อนแล้วรีบ
รายงานขออนุญาตจากข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นการด่วน

เมื่อปรากฏภายหลังว่าเหตุ ภัยอันตราย หรือความ จำเป็นผ่านพ้น ไปแล้ว
นายอำเภอจะสั่งเปิดโรงเรียนก่อนกำหนดให้เปิดตามคำสั่งเดิมก็ได้

ข. หลักสูตร

ข้อ ๑๙ ให้โรงเรียนประจำบาล สอนตามหลักสูตร ประถมศึกษา ซึ่งกระทรวงธรรมการได้ประกาศไว้

ค. การสอน

ข้อ ๒๐ ให้ครูใหญ่โรงเรียนประจำบาลเสนอตารางสอนของโรงเรียนต่อกรรมการอำเภอ เมื่อกรรมการอำเภอได้อนุญาตแล้วจึงจะใช้ได้ กรรมการจังหวัดจะสั่งเปลี่ยนแปลงแก้ไขตารางสอนก็ได้

ข้อ ๒๑ ในวันหนึ่ง ให้มีเวลาเรียน ในห้องเรียน ไม่เกินห้าชั่วโมง และให้มีเวลาหยุดพักระหว่างเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าสองครั้ง รวมเวลาหยุดพักดังกล่าวทั้งสิ้นห้าถึงเจ็ดสัปดาห์

ง. หนังสือและเครื่องใช้ในการสอนการเรียน

ข้อ ๒๒ หนังสือที่ใช้เป็นแบบเรียน สำหรับหลักสูตร ประถมศึกษา ให้ครูใหญ่เลือก ใช้แต่ละเพาะแบบเรียนที่กระทรวงธรรมการ อนุญาตให้ใช้ได้ ในโรงเรียนและต้องได้รับอนุมัติจากกรรมการอำเภอก่อน

ถ้าครูใหญ่ต้องการใช้แบบเรียนอื่น ให้ทำเรื่องขออนุญาตตามลำดับจนถึงกระทรวงธรรมการ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะใช้ได้

ข้อ ๒๓ โรงเรียนประจำบาล ให้มีเครื่องใช้ ประกอบการสอนการ เรียนดังต่อไปนี้

(ก) โต๊ะและเก้าอี้ครู ชั้นละ ๑ ชุด

- (ข) กระดานดำ ชั้นละ ๑ แผ่นเป็นอย่างน้อย
- (ค) โต๊ะและม้านั่งพอกับจำนวนนักเรียน
- (ง) แผนที่ประเทศสยามชั้นละ ๑ แผ่น
- (จ) องค์พระพุทธรูปหรือแผ่นภาพพระพุทธรูปประดิษฐานไว้ในที่อันสมควรแก่การสักการะ

ในกรณีอันเกี่ยวกับการศาสนาอื่น โรงเรียนจะชอยกเว้นก็ได้ ด้วยความเห็นชอบของข้าหลวงประจำจังหวัด

- (ฉ) พระบรมรูปพระมหากษัตริย์สยาม รัชกาลปัจจุบันประดิษฐานไว้ในที่อันสมควรแก่การสักการะ
- (ช) รูปเครื่องหมายสยามรัฐธรรมนุญ
- (ซ) หนังสือแบบเรียน ที่กำหนดให้นักเรียน ทุกชั้นเรียนอย่างละ ๑ เล่ม
- (ก) เครื่องใช้อื่น ๆ เช่น เครื่องบอกเวลา และสัญญาณ เป็นต้น

ข้อ ๒๔ ในบรรดาเครื่องใช้ในการสอนการเรียน ต้องไม่มีสิ่งใดซึ่งอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อความมั่นคงของประเทศชาติโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรืออาจเป็นอันตรายแก่การปกครองของประเทศ หรือโน้มไปในทางที่จะก่อให้เกิดขึ้นซึ่งความเกลียดชังระหว่างคนต่างชั้น หรือมีสิ่งที่จะชักจูงหรือล่อไปในทางผิดศีลธรรมหรือประเพณีอันงามของบ้านเมือง

จ. ความสมควรและการสุขภาพาสแห่งสถานที่ของโรงเรียน

ข้อ ๒๕ การก่อสร้างโรงเรียน ให้ทำตามแบบของกระทรวง
กรรมการและให้ได้รับอากาศและแสงสว่างพอสมควร

ข้อ ๒๖ การก่อสร้างโรงเรียนขึ้นใหม่ ให้เลือกสถานที่
กลางที่เด็กส่วนมากจะไปมาได้โดยสะดวกและเป็นภูมิประเทศที่แวดล้อม
ด้วยเครื่องเย็นตาเย็นใจ มีที่ว่างเช่นสนามหญ้าสำหรับเด็กเล่นกีฬาต่างๆ
ได้ด้วย

ข้อ ๒๗ สถานที่ของโรงเรียนต้องไม่เป็นที่ลุ่มหรือที่ดอนเกินไป
และห่างจากสิ่งรบกวน เช่นเสียง กลิ่น ฝุ่น ละออง ควีน ฯลฯ

ข้อ ๒๘ โรงเรียนต้องมีส่วนและที่ถ่ายปัสสาวะถูกต้องตามลักษณะ
สุขภาพาสให้พอแก่จำนวนนักเรียน คึกเฉลี่ย ๑๐๐ คนต่ออย่างละ ๓ ที่
ตั้งอยู่ในที่มิดชิด ไม่ห่างไกลจากโรงเรียนเกินไป แบ่งแยกเป็นชายและ
หญิง

หมวด ๕

ครูประชาบาล

ข้อ ๒๙ การตั้งและถอนครูประชาบาลต้องเป็นไปตามระเบียบการ
ของกระทรวงกรรมการที่ได้กำหนดไว้

ข้อ ๓๐ ครูประชาบาลต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- (ก) เป็นผู้เลือกใช้ในการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (ข) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพไร้ความสามารถ หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคเรื้อรังหรือเป็นโรคติดชัฏร้ายแรง
- (ค) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี มีความประพฤติเรียบร้อย และมีนิสัยเหมาะแก่การเป็นครู
- (ง) ไม่เป็นผู้ที่เคยรับโทษจำคุก โดย คำพิพากษา เว้นแต่ความผิดฐานลหุโทษหรือ ความผิดอันได้กระทำโดยฐานประมาท
- (จ) ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกไล่ออกจากราชการ หรือถูกไล่ออกจากหน้าที่การงาน

ข้อ ๓๑ ครูประจำภาคต้องมีวิทยฐานะและอายุ ดังนี้

๑. ครูใหญ่

- (ก) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ และ
- (ข) ต้องเป็นผู้ได้รับประกาศนียบัตรครู หรือเป็นผู้สอบไล่ได้ชั้นมัธยมศึกษา ๖ ของกระทรวงธรรมการ หรือเป็นผู้มีวิทยฐานะอันรัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่ากัน และเคยได้ทำหน้าที่ครูมา

แล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี หรือเป็นผู้ที่มีความรู้ต่ำกว่าที่กำหนด แต่ได้ทำหน้าทศมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี แสดงความสามารถต่อหน้าที่เป็น
อย่างใด ซึ่งกรรมการชำระรับรองว่าสมควร
เป็นครูใหญ่ได้

๒. ครูน้อย

- (ก) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์ และ
(ข) ต้องเป็นผู้สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรครู หรือสอบ
ไล่ได้คะแนนไม่น้อยกว่า ๓ ของกระทรวงธรรมการ
หรือเป็นผู้มีวิทยฐานะอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่า เทียบ
เท่ากัน แต่อยู่ในเขตท้องที่ใด การศึกษามัธยม
ต้นยังไม่แพร่หลาย ก็ให้คณะกรรมการจังหวัดมี
อำนาจกำหนดวิทยฐานะของครูน้อยเพียงสอบไล่
ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษา ๔

สำหรับครูสอนเฉพาะวิชาอาชีพ ไม่จำเป็นต้องมีวิทยฐานะที่กำหนด
ไว้ในวรรคก่อน แต่ต้องมีความรู้ความสามารถในวิชาอาชีพที่ตนจะต้อง
สอนนั้น

หมวด ๖

การตั้งกรรมการศึกษา

ข้อ ๓๒ ในคณะกรรมการศึกษาตามความในมาตรา ๓๘ ให้ใช้

แบบ ป. ๓๘

หมวด ๗

โรงเรียนเทศบาล

ข้อ ๓๓ บรรดา กฎทั้งหลายในหมวด ๔, ๕, ๖, และ ๑๐ แห่ง
กฎนี้ให้นำมาใช้บังคับสำหรับโรงเรียนเทศบาลโดยอนุโลม และให้อยู่
ภายในบังคับทั้งต่อไปนี้ด้วย

- (ก) กำหนดการหยุดภาคเรียนของโรงเรียนเทศบาล
นั้น ให้คณะกรรมการแห่งเทศบาลเป็นผู้พิจารณา
และขออนุมัติจากคณะกรรมการจังหวัดให้เหมาะสม
แก่ท้องถิ่นนั้น
- (ข) ในรอบปีการศึกษาหนึ่ง โรงเรียนเทศบาลจะเลือกวัน
ใดเป็นวันหยุดก็ได้ ด้วยความเห็นชอบของคณะ
มนตรีแห่งเทศบาลนั้น
- (ค) โรงเรียนเทศบาลปรารถนาจะหยุดเรียนแตกต่าง
ไปจากวันเทศบาล และ นักชดชดถูกตามท
กระทรวงธรรมการกำหนดไว้แล้ว โดยเกี่ยวข้องกับ
การศาสนาหรือการอื่นใดก็ดี จะขอรับอนุญาต
จากคณะกรรมการจังหวัดก่อนไม่ทันทั่วทั้ง ก็ให้
คณะมนตรีสั่งอนุญาตได้ แล้วรายงานให้
คณะกรรมการจังหวัดทราบ
- (ง) ในกรณีทำเช่นหรือเป็นการก่อวิน ให้นายกมนตรี

ส่งยื่น โรงเรียนเทศบาลไว้เป็นพิเศษ ครึ่งหนึ่ง ๆ
ไม่เกิน ๗ วัน แล้วรายงานให้ข้าหลวงประจำ
จังหวัดทราบ ถ้าเห็นว่าจะต้องหยุดนานกว่า ๗
วัน ก็ให้นายกมนตรีส่งยื่นโรงเรียนตามอำนาจ
ไว้ก่อน แล้วรีบรายงานขออนุญาตจากข้าหลวง
ประจำจังหวัดเป็นการด่วน

- (๑) โดยปกติโรงเรียนเทศบาลต้องสอนตามหลักสูตร
ประถมศึกษาของกระทรวงธรรมการไว้ประกาศใช้
แต่ถ้ามีเหตุเป็นพิเศษโดย คำสั่ง ความเหมาะ
สมควรแห่งท้องถิ่น คณะมนตรีแห่งเทศบาลจะขอ
อนุมัติให้หลักสูตรอื่น ที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่า
กันได้ไว้
- (๒) การวางสอนที่จะใช้ในโรงเรียนเทศบาลนั้น ให้
นายกมนตรีส่ง ไปขออนุมัติจาก กระทรวง จังหวัด
ก่อนจึงจะใช้ได้
- (๓) แยกเรียนต่าง ๆ ที่จะใช้ใน โรงเรียนเทศบาลนั้น
ให้เลือก ใช้แค่ละ เพราะ แยกเรียน ที่กระทรวง
ธรรมการอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน ชั้นใดจะใช้
แยกเรียนใดบ้างนั้น ให้นายกมนตรีเทศบาลขอ
อนุมัติจากกระทรวงจังหวัดก่อน แต่ถ้าเป็นแยก
เรียนอื่นนอกจากที่กระทรวงธรรมการอนุญาตให้

ใช้ได้ ใน โรงเรียน จะต้อง ใ้รับ อนุญาต จาก
กระทรวงธรรมการก่อน

- (๕) เครื่องใช้ประกอบ การสอน การเรียน ใน โรงเรียน
เทศบาลในท้องถิ่นที่มิใช่ศาสนาใด อนุญาตให้
มีเครื่องใช้ประกอบ ตามสมควรแก่ท้องถิ่นศาสนา
นั้นๆ ได้

ข้อ ๓๔ ให้นายกมนตรีทำทะเบียนดังต่อไปนี้

- (ก) ทะเบียนโรงเรียนเทศบาล ตามแบบ ป. ๔๓
- (ข) ทะเบียนครูเทศบาล ตามแบบ ป. ๔๔
- (ค) ทะเบียนตำรวจวัดศึกษา ตามแบบ ป. ๔๕
- (ง) ทะเบียนพัสดุเคลื่อนที่ไม่ได้ของโรงเรียน
ตามแบบ ป. ๔๗

ข้อ ๓๕ รายงานประจำปีแสดงกิจการของโรงเรียนเทศบาล ให้
ใช้แบบ ป. ๒๙ และให้ยื่นต่อข้าหลวงประจำจังหวัดภายในเดือนพฤษภาคม
ของปีต่อไป

หมวด ๘

โรงเรียนราษฎร

ก. การรับเด็กที่มีอายุในเขตบังคับ

ข้อ ๓๖ โรงเรียนราษฎรใดที่ขอลา รับเด็กที่มี อายุในเขตบังคับ
ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ เข้าเรียน

ในโรงเรียน ให้ผู้จัดการโรงเรียนทำเรื่องราชอนุญาตข้าหลวงประจำ
จังหวัดตามแบบ ป. ๓๐

ข้อ ๓๗ ในกรณีที่ผู้จัดการโรงเรียนราชูรราชอนุญาตวัยเด็ก
ที่มีอายุ ในเขตบังคับตาม พระราชบัญญัติ ประถมศึกษา พุทธศักราช
๒๔๗๘ เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดสอยส่วนเห็นสมควรและถูกต้องตาม
พระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ กับกฎกระทรวง
รวมการแล้ว ให้รายงานขอรับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี เมื่อได้รับ
ความเห็นชอบจากรัฐมนตรีแล้ว จึงให้รอกใบอนุญาตตามแบบ ป. ๓๑

เมื่อได้รับคำสั่งขอตามความในวรรคก่อน ให้ข้าหลวงประจำจังหวัด
สอยส่วนตามกฎกระทรวงรวมการซึ่งออกตามความในมาตรา ๔๖ (๒)
ว่าด้วยเรื่องครู ภาควิชา เวลาริชา หลักสูตร การสอน หนังสือ เครื่อง
ใช้ในการเรียน ระเบียบการปกครองโรงเรียน การหยกทำการสอนชั่วคราว
เพราะเหตุจำเป็นใด ๆ ความสมควรและการสุขาภิบาลแห่งสถานทของ
โรงเรียน

ข้อ ๓๘ ใบอนุญาตระลอกให้ไว้ เป็นสำคัญตลอดเวลาที่โรงเรียน
ราชูรนั้นปฏิบัติตามความในมาตรา ๑๖ และ ๑๘ และกฎกระทรวงซึ่ง
ออกตามความในมาตรา ๔๖ (๒) ว่าด้วยเรื่องครู ภาควิชา เวลาริชา
หลักสูตร การสอน หนังสือ เครื่องใช้ในการเรียน ระเบียบ
การปกครองโรงเรียน การหยกทำการสอนชั่วคราวเพราะเหตุจำเป็นใด ๆ
ความสมควรและการสุขาภิบาลแห่งสถานทของโรงเรียน

ข. หลักสูตร

ข้อ ๓๙ โรงเรียนราชบุรีซึ่งรับเด็กที่มีอายุ ในเขตที่ยังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ เข้าเรียนในโรงเรียน ต้องสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงธรรมการซึ่งได้ประกาศให้ใช้ นอกจากจะใคร่มีอนุมัติให้สอนตามหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่ากัน

ค. ครู

ข้อ ๔๐ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราชบุรี ครูโรงเรียนราชบุรีซึ่งรับเด็กที่มีอายุ ในเขตที่ยังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ นั้น ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๐ แห่งกฎนี้ด้วย

ข้อ ๔๑ จำนวนครูประจำชั้นต้องมีให้เพียงพอแก่นักเรียน

ง. ภาคเรียน การสอน หนังสือ ฯลฯ

ข้อ ๔๒ ในเรื่องภาคเรียน วันหยุด การสอน หนังสือ เครื่องใช้ ในการเรียน ความสมควรและภาคราชการแห่งสถานที่ของโรงเรียนนั้น ให้ผู้จัดการ โรงเรียนและครูใหญ่ ปฏิบัติก่อนโดยตามที่ยังคับไว้ในหมวด ๔ แห่งกฎนี้ และให้อยู่ภายในบังคับบังคับต่อไปนี้ด้วย

(ก) การหยุดภาคเรียนสำหรับโรงเรียนราชบุรี ในปี
หนึ่งนั้น จะแบ่งเป็นสองภาคหรือสามภาคก็ได้

และผ่อนผันให้หยุดพักไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน แต่
ต้องไม่เกิน ๙๐ วัน

- (ข) ในรอบสี่ปีหาที่หนึ่งจะหยุดการเล่าเรียนวันหนึ่ง
หรือมากกว่านั้นก็ได้ ขั้วของมติของคณะ
กรรมการจังหวัด ทั้งนี้โดยถือกำหนดอัตราเวลา
เรียน ว่าต้องไม่น้อยกว่าอัตราเวลาเรียนตาม
หลักสูตรของกระทรวงธรรมการ หรือตามหลัก
สูตรอื่นซึ่งรัฐมนตรีอนุมัติให้เทียบเท่ากันได้
- (ค) โรงเรียนราษฎร์ปรารภจะหยุดเรียน แยกต่าง
ไปจาก วัน เทศกาล และนักชดถุกตามท
กระทรวงธรรมการกำหนดไว้แล้วโดยเกี่ยวกับการ
ศาสนาหรือการอื่นใดก็ได้ ต้องได้รับอนุมัติจาก
คณะกรรมการจังหวัดก่อน แล้วจึงจะส่งให้โรง-
เรียนปฏิบัติได้
- (ง) เครื่องใช้ ในการ ประกอบ การสอน การเรียน ใน
โรงเรียนราษฎร์ที่มีศาสนาใด อนุญาตให้มี
เครื่องใช้ประกอบตามลัทธิศาสนานั้นๆ ได้

จ. การหยุดทำการสอนชั่วคราวเพราะเหตุจำเป็น

ข้อ ๔๓ เมื่อ โรงเรียนราษฎร์ ต้องหยุดทำการสอนชั่วคราวเพราะ
เหตุจำเป็น เช่นมีโรคระบาดร้ายแรง หรืออุทกภัย เป็นต้น ให้ผู้จัดการ

โรงเรียนสั่งหยุดไปครึ่งหนึ่งๆ ไม่เกิน ๗ วัน แล้วให้รายงานชี้แจงเหตุผลให้นายอำเภอทราบ ถ้าจะหยุดนานเกินกว่า ๗ วัน ให้ผู้จัดการโรงเรียนทำเรื่องรายงานต่อนายอำเภอขอ อนุญาตขาดสว ประจำจังหวัดเป็นการถ้วน

เมื่อปรากฏภายหลังว่า เหตุการณ์ร้ายหรือความจำเป็นผ่านพ้นไปแล้วผู้จัดการโรงเรียน หรือนายอำเภอจะ สั่งเปิดโรงเรียนก่อนกำหนด ให้เปิดตามคำสั่งเดิมก็ได้

หมวด ๗

สารวัตรศึกษา

ข้อ ๔๔ การตั้งและการถอนสารวัตรศึกษา ต้องเป็นไปตามระเบียบการของกระทรวงธรรมการที่ได้กำหนดไว้

ก. คุณสมบัติและวิสัยฐานะ

ข้อ ๔๕ สารวัตรศึกษาคงมีคุณสมบัติดังนี้

- (ก) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญ ้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (ข) ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพ ไร้ความสามารถ หรือจกตพจนเพื่อน ไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคเรื้อรัง หรือโรคจิตชั่วร้ายแรง
- (ค) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี มีความ

ประพจน์ระเบียบร้อย

- (ง) ไม่เป็นผู้ที่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษา เว้นแต่ความผิดฐานละเมิดหรือความผิดอื่นใดที่กระทำโดยฐานประมาท
- (จ) ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกไล่ออกจากราชการ หรือถูกไล่ออกจากหน้าที่การงาน
- (ฉ) เป็นผู้ที่มีความชำนาญในท้องถิ่นและกว้างขวางในท้องถิ่นนั้น

ข้อ ๔๖. สारวศิริศึกษาจะต้องมีวิทยฐานะและอายุดังนี้

- (ก) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ และ
- (ข) ต้องเป็นผู้ที่สอบไล่ได้คะแนนร้อยละ ๓ ของกระทรวงธรรมการเป็นอย่างต่ำ หรือมีวิทยฐานะอันรัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่ากัน แต่ถ้าในเขตที่ท้องที่ใดการศึกษาไม่พร้อมกันยังไม่แพร่หลาย ก็ให้คณะกรรมการจังหวัดมีอำนาจกำหนดวิทยฐานะของสารวศิริศึกษาลงเพียงสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นประถมปีที่ ๔

ข. การตั้งสารวศิริศึกษา

ข้อ ๔๗. ในที่สารวศิริศึกษาตามความในมาตรา ๔๗ ให้ใช้

ค. หน้าที่ของสารวัตรศึกษา

ข้อ ๔๘ โยแจ้งความของสารวัตรศึกษาให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก ให้จัดส่งเด็กเข้าเรียนตามความในมาตรา ๔๙ (๑) ให้ใช้แบบ ป. ๓๓

ข้อ ๔๙ ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก ไม่ปฏิบัติตามแจ้งความของสารวัตรศึกษาทั้งกล่าวแล้วในข้อ ๔๘ ให้สารวัตรศึกษารายงานต่อนายอำเภอตามความในมาตรา ๔๙ (๑) ตามแบบ ป. ๓๔

ข้อ ๕๐ โยแจ้งความของสารวัตรศึกษาให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กจัดส่งเด็กเข้าเรียนเมื่อเด็กขาดเรียนตามความในมาตรา ๔๙ (๒) ให้ใช้แบบ ป. ๓๕

ข้อ ๕๑ ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก ไม่ปฏิบัติตามแจ้งความของสารวัตรศึกษาทั้งกล่าวแล้วในข้อ ๕๐ ให้สารวัตรศึกษารายงานต่อนายอำเภอตามความในมาตรา ๔๙ (๒) ตามแบบ ป. ๓๖

ข้อ ๕๒ (ก) โยแจ้งความของนายอำเภอให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็ก ที่ปรากฏว่ายังมีไม่เรียนอยู่ในโรงเรียน ส่งเด็กเข้าเรียนตามความในมาตรา ๑๔ ให้ใช้แบบ ป. ๓๗

(ข) โยแจ้งความของนายอำเภอให้ส่งเด็กที่ขาดเรียนเข้าเรียนตามเดิมตามความในมาตรา ๑๔ ให้ใช้แบบ ป. ๓๘

ข้อ ๕๓ ใบแจ้งความของตำรวจศึกษาให้ผู้ใช้เค็กจัดการให้เค็ก
ไต่เรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ ตาม
ความในมาตรา ๔๘ (๓) ให้ใช้แบบ ป. ๓๘

ข้อ ๕๔ ถ้าผู้ใช้เค็กไม่ปฏิบัติตามแจ้งความของตำรวจศึกษากัน
กล่าวในข้อ ๕๓ ให้ตำรวจศึกษารายงานต่อนายอำเภอ ตามความใน
มาตรา ๔๘ (๓) ตามแบบ ป. ๔๐

ข้อ ๕๕ ใบแจ้งความของนาย อำเภอให้ผู้ใช้เค็กจัดการให้เค็ก
ไต่เรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ ตาม
ความในมาตรา ๑๓ ให้ใช้แบบ ป. ๔๑

หมวด ๑๐

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๕๖ ใบสมัครของครู โรงเรียนประชาบาลหรือตำรวจศึกษา
ซึ่งจะตงยอมเมื่อสมัครเข้ารับตำแหน่ง ให้ใช้แบบ ป. ๔๒

ข้อ ๕๗ ให้กรรมการอำเภอ กรรมการจังหวัด ทำทะเบียนข้อ
ไปนี้

(ก) ทะเบียนโรงเรียนประชาบาล	ตามแบบ ป. ๔๓
(ข) ทะเบียนครูประชาบาล	ตามแบบ ป. ๔๔
(ค) ทะเบียนตำรวจศึกษา	ตามแบบ ป. ๔๕
(ง) ทะเบียนกรรมการศึกษา	ตามแบบ ป. ๔๖
(จ) ทะเบียนพัสดุเคลื่อนที่ไม่ได้ของโรงเรียนประชาบาล	ตามแบบ ป. ๔๗

ข้อ ๕๘ ให้ครูใหญ่โรงเรียนประชาบาลหรือเทศบาลจัดทำทะเบียนพัสดุเคลื่อนที่ไต่ของโรงเรียนไว้เป็นหลักฐาน ๒ ชุด ตามแบบ ป. ๕๘ ชุดหนึ่งเก็บรักษาไว้ที่โรงเรียน อีกชุดหนึ่งส่งเก็บรักษาไว้ที่อำเภอหรือเทศบาลแล้วแต่กรณี และจะต้องตรวจตราแก้ไขให้ถูกต้องตามความจริงอยู่เสมอ

ข้อ ๕๙ ใบรับเงินหรือรับสิ่งของให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (ก) ใบรับเงินในการบำรุง โรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนตั้ง ให้ใช้แบบ ป. ๕๙
- (ข) ใบรับเงินบำรุงศึกษาประชาบาล ให้ใช้แบบ ป. ๕๐
- (ค) ใบรับสิ่งของบำรุงศึกษาประชาบาล ให้ใช้แบบ ป. ๕๑

ข้อ ๖๐ กฎข้อ ๓๑ และ ๔๖ ไม่ได้บังคับแก่ผู้ที่เป็นครูประชาบาลหรือสารวัตรศึกษาอยู่แล้ว ในวันประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับลงวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้อ ๖๑ แบบ ป. ต่างๆที่กำหนดไว้ นั้น ให้ใช้ตามแบบท้ายกฎ
กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐

ผู้คนวิเทศศึกษากร

สังฆการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ

พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์

พุทธศักราช ๒๔๗๙

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘)

เจ้าพระยามรราช

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนทวิโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๐

เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรปรับปรุงแก้ไขพระราช
บัญญัติโรงเรียนราษฎร์ เพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำ
และยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

ข้อความเบื้องต้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโรงเรียน
ราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๙”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เมื่อพ้นกำหนดสามเดือน นับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๖๑ พระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๐ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่งมีความขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“โรงเรียน” หมายความว่า คณะโรงเรียนราษฎร์

“โรงเรียนราษฎร์” หมายความว่า สถานสอนเอกชนจัดการให้การศึกษาแก่นักเรียนเกินกว่าเด็กคนขึ้นไป นอกจากโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนประชาบาล และโรงเรียนเทศบาล

“นักเรียน” หมายความว่า บุคคลผู้รับการศึกษาจากโรงเรียน

“เจ้าของ” หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของหรือแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจว่าเป็นเจ้าของ รับผิดชอบในการตั้ง การดำรง และ การเลิกตั้งโรงเรียน

“ผู้จัดการ” หมายความว่า บุคคลผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในแผนกปกครองโรงเรียน กล่าวคือ ควบคุมครูใหญ่ ครูและนักเรียนในโรงเรียน

“ครูใหญ่” หมายความว่า บุคคลผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในแผนกวิชาการของโรงเรียน และเป็นหัวหน้าควบคุมครูและนักเรียนในโรงเรียน

“ครู” หมายความว่า บุคคลผู้ให้การศึกษาแก่นักเรียน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้
หน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕ รัฐมนตรี ปลัดกระทรวงธรรมการ อธิบดีกรมสามัญ
ศึกษา อธิบดีกรมวิชาการ อธิบดีกรมพลศึกษา หัวหน้ากองในกรม
สามัญศึกษา กรมวิชาการ และกรมพลศึกษา หัวหน้าแผนกโรงเรียน
ราษฎร ข้าหลวงประจำจังหวัด ข้าหลวงตรวจการแผนกธรรมการ อรรถ
การจังหวัด นายอำเภอ ธรรมการอำเภอ เป็นเจ้าพนักงานโดยตำแหน่ง

บรรดาอำนาจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ ทบบัญญัติให้เป็นอำนาจ
และหน้าที่ของข้าหลวงประจำจังหวัดนั้น สำหรับในจังหวัดพระนครและ
ธนบุรี ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของอธิบดีกรมสามัญศึกษา

(มาตราฉบับแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ
โรงเรียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒)

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีมหาดไทย ทักษะการ ให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัติ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานออกกฎกระทรวง วางระเบียบ
การ กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมได้ในอัตราอย่างสูงไม่เกินอัตราตามบัญชี
ท้ายพระราชบัญญัติ และดำเนินการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไป
ตามพระราชบัญญัติ

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้
บังคับได้

(มาตราฉบับแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ
โรงเรียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒).

ลักษณะ ๑

การตั้งโรงเรียน

มาตรา ๗ โรงเรียนที่จะตั้งขึ้นได้ก่อนเมื่อผู้ขอเป็นเจ้าของที่ดินโรงเรียน
ได้รับใบอนุญาตจากข้าหลวงประจำจังหวัดแล้ว

ข้าหลวงประจำจังหวัด จะออกใบอนุญาตให้ ได้ด้วยความเห็นชอบของ
รัฐมนตรี เมื่อปรากฏว่า

(๑) ผู้ขอ

ก. มีอายุครบยี่สิบ

ข. มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่ยกพร่องในศีลธรรมอันดี
และเป็นผู้มีจิตศรัทธาไม่สมประกอบ

ค. มีทรัพย์สินหรือมีฐานะพอที่จะตั้งโรงเรียนได้

(๒) สถานที่และบริเวณ ที่จะตั้ง โรงเรียนไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อการ
สุขภาพ หรืออนามัยของนักเรียน กับสถานที่ของมั่นคงแข็งแรง ไม่
เป็นที่น่าเกรงว่าอาจเกิดภัยอันตรายใด ๆ

(๓) ไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่า ทางดำเนินการของโรงเรียนเป็น
หรืออาจเป็นปฏิปักษ์ต่อศีลธรรมอันดี หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน
หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) การขอที่ดินโรงเรียนได้ขอโดยสุจริต เป็นต้นว่า มิใช่เป็น
การขอที่ดินโรงเรียนที่ได้ถูกถอนใบอนุญาตแล้ว ไม่ว่าจะขอใช้ชื่อใหม่
หรือชื่อเดิมก็ตาม

(มาตรา^{ห้า}ที่^{ได้}แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ
โรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๙๒)

มาตรา ๗ ทวิ. ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดจำนวนโรงเรียนที่
พึงมีไว้ในจังหวัดหนึ่งหรืออำเภอหนึ่ง หรือในเขตท้องที่ใดของท้องถิ่น
ตามชนิดและประเภทของโรงเรียน และมีอำนาจกำหนดจำนวนนักเรียน
อย่างสูงสำหรับโรงเรียนหนึ่ง ๆ ที่พึงมีไว้ได้ การกำหนดจำนวนโรงเรียน
นั้นให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนการกำหนดจำนวนนักเรียนให้
กำหนดไว้ในใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน

การกำหนดดังกล่าวมาในวรรคก่อน รัฐมนตรีมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ตามยุค ตามคราว

(มาตรา^{ห้า}ที่^{ได้}แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติ
โรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๙๒)

มาตรา ๘ บุคคลจะเป็นผู้จัดการโรงเรียนได้ ก็ต่อเมื่อได้รับใบ
อนุญาตจากข้าหลวงประจำจังหวัดแล้ว ใบอนุญาตนั้นจะออกให้เมื่อปรากฏว่า

(๑) ผู้ขอมีอายุครบยี่สิบห้าปี เว้นแต่ในกรณีซึ่งไม่อาจให้เป็นไป
ตามกำหนดนี้ได้ เมื่อรัฐมนตรีพิจารณาเห็นสมควร ก็ให้มีอำนาจผ่อนผัน
ลดอายุลงมาได้เพียงมีอายุไม่ต่ำกว่าครบยี่สิบปี

(๒) ผู้ขอมีคุณสมบัติดังระบุไว้ในมาตรา ๗ (๑) ข. และไม่เคย
ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาให้จำคุก เว้นแต่ความผิดในลักษณะ
ฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยฐานประมาท

(๓) ผู้ขอมีร่างกายสมบูรณ์พร้อมพอที่จะทำงานในหน้าที่ได้ และไม่
เป็นโรคซึ่งระบุในกฎกระทรวง

(มาตรฐานคือที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ
โรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๒)

มาตรา ๘ บุคคลจะเป็นครูใหญ่ในโรงเรียนราษฎร์ได้ ต้องเมื่อได้
รับใบอนุญาตจากข้าหลวงประจำจังหวัดแล้ว

ใบอนุญาตนั้นจะออกให้เมื่อปรากฏว่า

(๑) ผู้ขอมีคุณสมบัติทั้งระบุไว้ในมาตรา ๗ (๑) ข. และมาตรา
๘ (๑) (๒) และ (๓)

(๒) ผู้ขอได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูมูล หรือสอบไล่ได้ชั้น
มัธยมปีที่ ๖ ของกระทรวงธรรมการ หรือเป็นผู้มีวิทยฐานะอันรัฐมนตรี
เห็นว่าเทียบเท่ากันเป็นอย่างต่ำ แต่สำหรับโรงเรียนที่มีการสอนเพียงชั้น
ประถม หรือเทียบเท่าชั้นประถมของกระทรวงธรรมการ ถ้าในเขตท้องที่
ใดการศึกษามัธยมปลายยังไม่แพร่หลาย ก็ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนด
วิทยฐานะเพียงสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าประกาศนียบัตรครูจังหวัด หรือชั้นมัธยม
ปีที่ ๓ ของกระทรวงธรรมการ

สำหรับครูใหญ่โรงเรียนที่สอนเฉพาะวิชาอาชีพในทางปฏิบัติ ถ้าไม่
มีวิทยฐานะที่กำหนดไว้ในวรรคก่อน ต้องมีความรู้ความสามารถในวิชานั้น

(๓) ผู้ขอมีความรู้ภาษาไทยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(มาตรฐานคือที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ
โรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๒)

มาตรา ๑๐ บุคคลจะเป็นครูในโรงเรียนได้ ก็เมื่อได้รับใบอนุญาต
จากข้าหลวงประจำจังหวัดแล้ว

ใบอนุญาตนั้นจะออกให้เมื่อปรากฏว่า

(๑) ผู้ขอมีอายุครบยี่สิบปี เว้นแต่ในกรณีซึ่งไม่อาจให้เป็นไปตาม
กำหนดนี้ได้ เมื่อรัฐมนตรีพิจารณาเห็นสมควร ก็ให้มีอำนาจผ่อนผันลด
อายุลงมาได้เพียงมีอายุไม่ต่ำกว่าครบสิบห้าปี

(๒) ผู้ขอมีคุณสมบัติดังระบุไว้ในมาตรา ๗ (๑) ข. และมาตรา
๘ (๒) และ (๓)

(๓) ผู้ขอได้รับประกาศนียบัตร หรือสอบไล่ได้ชั้นมัธยมที่
๓ ของกระทรวงธรรมการ หรือเป็นผู้มีวิทยฐานะอื่นรัฐมนตรีเห็นว่าเทียบ
เท่ากันเป็นอย่างต่ำ แต่ถ้านักเรียนของโรงเรียนศึกษาชั้นมัธยมยังไม่แพร่
หลาย ก็ให้คณะกรรมการจังหวัดมีอำนาจกำหนดวิทยฐานะของครูเพียง
สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษา ๔

สำหรับครูสอนเฉพาะวิชาอาชีพ ไม่จำกัดวิทยฐานะทั้งกำหนด
ไว้ในวรรคก่อน แต่ต้องมีควมรู้ความสามารถในวิชาอาชีพที่ตนจะสอน
สอนนั้น

(๔) ผู้ขอมีความรู้ภาษาไทยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(มาตราเดิมที่ได้นำแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ
โรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒)

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ยกสอนซึ่งไม่ใช่เจ้าของหรือไม่ใช่ผู้ขอเป็น
เจ้าของก็ตั้งโรงเรียนร้องขอรับใบอนุญาตเป็นผู้จัดการ เจ้าของหรือผู้ขอ

เป็นเจ้าของวัดตั้งโรงเรียนต้องกำหนดสิ่งบริวารตามแบบที่ระไว้กำหนดไว้ใน
กฎกระทรวง

ในกรณีที่ยกเครื่องบริวารในอนุญาตเป็นครูใหญ่ หรือครู ผู้จัดการหรือ
ผู้ขอ เป็นผู้จัก การ ต้องกำหนดสิ่งบริวาร ตามแบบ ที่กำหนดไว้ ใน กฎ
กระทรวง

มาตรา ๑๒ ในอนุญาตออกให้ละเพาะตัว และออกให้เพื่อทำการ
ละเพาะหนาท และละเพาะโรงเรียนตามระเบียบไว้ในใบอนุญาต

ครูใหญ่อาจเป็นครูได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตเป็นครูอีก

มาตรา ๑๓ ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดแจ้งการออกใบอนุญาตหรือ
ไม่ยอม ออก ใบอนุญาต เป็นหนังสือ ไป ยังผู้ ขอภายใน กำหนด หนังสือ นั้น
ตั้งแต่วันได้รับคำขอ ของขอ เว้นแต่ ในกรณีซึ่งจะพิจารณาและแจ้งให้ทันภายใน
กำหนดนั้นไม่ได้ ก็ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองเดือน

ลักษณะ ๒

การควบคุมโรงเรียน

มาตรา ๑๔ โรงเรียนที่รับเด็กที่มีอายุ ใน เขตศักรีตาม พระราช
บัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ เข้าเรียนในโรงเรียนใดก็ต้อง
ได้รับใบอนุญาตเป็นหนังสือจากข้าหลวงประจำจังหวัด โดยต้องปฏิบัติ
ตามกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช
๒๔๗๘ ในส่วนที่เกี่ยวกับ ครู ภาควิชา หลักสูตรการสอน หนังสือ
เครื่องใช้ในการเรียน และระเบียบการปกครองโรงเรียน

มาตรา ๑๔ ทวิ. ในชั้นสูงกว่าชั้นประถม หรือสูงกว่าชั้นกเทียบ
เท่าชั้นประถมของกระทรวงธรรมการ โรงเรียนระดับนักเรียนเข้าเรียนใน
โรงเรียนได้แต่ละเพาเรียนชายหรือละเพาเรียนหญิง เว้นแต่จะ
ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากข้าหลวงประจำจังหวัดโดยอนุมัติจากรัฐมนตรี

(มาตราแก้ไขแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติ
โรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒)

มาตรา ๑๕ โรงเรียนจะต้องมีผู้จัดการและครูใหญ่ ทั้งต้องมี
ครูพอสมควรแก่จำนวนชั้นและจำนวนนักเรียน

โรงเรียนใดที่รับละเพาเรียนชายหรือละเพาเรียนหญิง ตาม
ความในมาตราก่อน ต้องมีครูใหญ่ หรือครูเป็นชาย หรือหญิงแล้วแต่
กรณี เว้นแต่จะได้รับความผ่อนผันจากข้าหลวงประจำจังหวัดโดยอนุมัติ
จากรัฐมนตรี

ผู้จัดการ ครูใหญ่ และครู ต้องจัดให้นักเรียนได้รับการศึกษาตลอด
เวลาทโรงเรียนเปิดทำการสอน และต้องรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย
ตลอดเวลาที่นักเรียนอยู่ที่โรงเรียน ทั้งโรงเรียนต้องเปิดทำการสอนภายใน
ระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง และต้องหยุดในวันหยุดราชการประจำปี

(มาตราแก้ไขแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ
โรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒)

มาตรา ๑๖ ผู้จัดการต้องจัดให้มีป้ายแสดงชื่อโรงเรียนด้วยตัวอักษร
ไทยขนาดใหญ่พอเห็นได้ในระยะอันสมควร ติดไว้ในที่โรงเรียนหรือ
บริเวณโรงเรียน ณ ที่ซึ่งเห็นได้ง่าย

เมื่อโรงเรียนเลิกสัปดาห์หรือถูกถอนใบอนุญาตตลอดกาล หรือใบอนุญาตใช้ไม่ได้แล้ว ให้ผู้จัดการจัดให้ปลุกบายชื่อโรงเรียนออกเสีย

มาตรา ๑๗ ครูใหญ่ต้องประจำอยู่ที่โรงเรียนตลอดเวลาที่โรงเรียนเปิดทำการสอน และครูก็ต้องประจำอยู่ที่โรงเรียนตลอดเวลาทำการตามหน้าที่ของตน เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นอันสมควร

มาตรา ๑๘ ผู้จัดการและครูใหญ่ต้องจัดให้มีทะเบียนนักเรียน บัญชีเรียกชื่อ สมุทหหมายเหตุรายวันและสมุดลงเวลาทำการของครู ทั้งต้องทำให้ถูกต้องตามแบบและข้อบังคับของกระทรวงธรรมการ

มาตรา ๑๙ ผู้จัดการและครูใหญ่ต้องจัดการสอนนักเรียน

๑. ให้อ่านเขียนและเข้าใจภาษาไทยได้โดยคล่องแคล่วพอสมควร

๒. ให้ได้ศึกษาหน้าที่ของพลเมืองดี ปลุกความจงรักภักดีต่อกรุงสยาม และความรู้แห่งภูมิประเทศ รวมทั้งประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ของประเทศไทยด้วยเป็นอย่างดี

ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้อนุญาตยกเว้นเป็นหนังสือจากรัฐมนตรี

มาตรา ๒๐ การสอนต้องสอนเป็นภาษาไทย เว้นแต่การสอนวิชาใดซึ่งรัฐมนตรีจะได้อนุญาตให้สอนเป็นภาษาอื่นในชั้นนั้น ๆ ได้

มาตรา ๒๑ บรรดาสมุดหนังสือเอกสาร ภาพ แผนที่ ขดเพลง แผ่นเสียง และสิ่งทำนองเดียวกัน ที่มีไว้หรือใช้ในโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการสอนหรือการศึกษานั้น ให้ผู้จัดการและครูใหญ่ทำบัญชีเสนอต่อรัฐมนตรี รัฐมนตรีมีอำนาจห้ามมิให้มีไว้หรือใช้สิ่งนั้น ๆ ได้ และเพิกถอนรัฐมนตรีจะเรียกสิ่งนั้น ๆ มาพิจารณาอีกก็ได้

มาตรา ๒๒ ผู้จัดการ^๖ของ^๖ยารายงาน^๖แสดง^๖กิจการ^๖ของ^๖โรงเรียน^๖ต่อ^๖ข้าหลวง^๖ประจำ^๖จังหวัด^๖ ตาม^๖กำหนด^๖เวลา^๖ และ^๖ตาม^๖แบบ^๖ที่^๖กระทรวง^๖กำหนด^๖ไว้ใน^๖กฎ^๖กระทรวง

มาตรา ๒๓ ผู้จัดการ^๖ครู^๖ใหญ่^๖ และ^๖ครู^๖ ต้อง^๖จัดทำ^๖เอกสาร^๖ทั้ง^๖หลาย^๖เกี่ยวกับ^๖กิจการ^๖ของ^๖โรงเรียน^๖ เช่น^๖ระเบียบ^๖ ข้อ^๖บังคับ^๖ หลักสูตร^๖ การ^๖รายงาน^๖เป็น^๖ต้น^๖ เป็น^๖ภาษา^๖ไทย

มาตรา ๒๔ ใน^๖กรณี^๖เปลี่ยน^๖แปลง^๖เจ้าของ^๖ ให้^๖เจ้าของ^๖หรือ^๖ดา^๖เป็น^๖การ^๖พ้น^๖วิสัย^๖ ให้^๖ตัวแทน^๖ของ^๖เจ้าของ^๖ทำ^๖คำ^๖ร้อง^๖ยื่น^๖ต่อ^๖ข้าหลวง^๖ประจำ^๖จังหวัด^๖ พร้อม^๖กับ^๖คำ^๖ร้อง^๖ของ^๖ผู้^๖ขอ^๖เป็น^๖เจ้าของ^๖แทน^๖ เมื่อ^๖ได้^๖รับ^๖ขออนุญาต^๖แล้ว^๖จึง^๖ให้^๖เปลี่ยน^๖แปลง^๖เจ้าของ^๖ได้

มาตรา ๒๕ เจ้าของ^๖ของ^๖ท้อง^๖ที่^๖ได้รับ^๖อนุญาต^๖จาก^๖ข้าหลวง^๖ประจำ^๖จังหวัด^๖ เสีย^๖ก่อน^๖จึง^๖เปลี่ยน^๖แปลง^๖ผู้^๖จัดการ^๖ได้

ผู้^๖จัดการ^๖ที่^๖ได้รับ^๖อนุญาต^๖จาก^๖ข้าหลวง^๖ประจำ^๖จังหวัด^๖เสีย^๖ก่อน^๖ จึง^๖ทำ^๖การ^๖เปลี่ยน^๖แปลง^๖คง^๖จะ^๖กล่าว^๖คือ^๖ไป^๖ใน^๖ท้อง^๖ที่^๖ คือ^๖ ย้าย^๖สถาน^๖ที่ตั้ง^๖โรงเรียน^๖ ขยาย^๖หรือ^๖ลด^๖เขต^๖ที่ดิน^๖ที่^๖หรือ^๖บริเวณ^๖โรงเรียน^๖ ขยาย^๖หรือ^๖ลด^๖กิจการ^๖ของ^๖โรงเรียน^๖ เปลี่ยน^๖แปลง^๖วัตถุ^๖ประสงค์^๖ หลักสูตร^๖ ระเบียบ^๖ข้อ^๖บังคับ^๖ หรือ^๖ชื่อ^๖โรงเรียน^๖ หรือ^๖สับ^๖เปลี่ยน^๖คั้ง^๖ใหม่^๖ หรือ^๖ถอน^๖ครู^๖ใหญ่^๖ หรือ^๖ครู

ใน^๖กรณี^๖จำ^๖เป็น^๖ระหว่าง^๖ขอ^๖เปลี่ยน^๖แปลง^๖ครู^๖ใหญ่^๖หรือ^๖ครู^๖นั้น^๖ ข้าหลวง^๖ประจำ^๖จังหวัด^๖มี^๖อำนาจ^๖สั่ง^๖อนุญาต^๖ให้^๖ผู้^๖ขอ^๖เป็น^๖ครู^๖ใหญ่^๖หรือ^๖ครู^๖ ทำ^๖หน้า^๖ที่^๖ไป^๖พลา^๖ง^๖ก่อน^๖ได้

มาตรา ๒๖ ใน^๖กรณี^๖เลิก^๖ตั้ง^๖โรงเรียน^๖ หรือ^๖โรงเรียน^๖ต้อง^๖ประ^๖สพ

ภยันตรายเพราะอัคคีภัยหรือประการอื่น หรือเจ้าของ ผู้จัดการ ครูใหญ่ หรือครูถกถกต่อนหรือกลายเป็นผู้ไม่สามารถทำการตามหน้าที่ด้วยประการใด ๆ เช่นตายหรือละทิ้งหน้าที่ หรือกลายเป็นผู้บกพร่องในคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดอันกฎหมายกำหนดไว้ ให้รายงานต่อข้าหลวงประจำจังหวัดเป็นหนังสือภายในกำหนดสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันที่เหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้น

การรายงานเช่นว่านี้ ให้บุคคลต่อไปนี้เป็นผู้รายงาน

- (๑) เจ้าของ หรือถ้าเป็นการพันวิสัย
- (๒) ผู้จัดการ หรือถ้าเป็นการพันวิสัย
- (๓) ครูใหญ่ หรือถ้าเป็นการพันวิสัย
- (๔) ครูผู้มีอาวุโสในตำแหน่ง

มาตรา ๒๗ ถ้าโรงเรียนจะต้องหยุดทำการสอน เป็นเวลาเกินกว่าเจ็ดวันติด ๆ กัน นอกจากหยุดตามปกติ ผู้จัดการต้องรายงานเป็นหนังสือต่อข้าหลวงประจำจังหวัดก่อน หรือภายในเจ็ดวัน นับตั้งแต่วันที่หยุดทำการสอน

มาตรา ๒๘ เจ้าพนักงานมีอำนาจเข้าทำการตรวจสอบความเป็นไป ในโรงเรียนในเวลาอันสมควรและ ผู้จัดการ ครูใหญ่ หรือครู ต้องให้ความสะดวกแก่เจ้าพนักงานในการตรวจสอบ

มาตรา ๒๙ ถ้าสถานที่หรือบริเวณ ที่ตั้งโรงเรียนเกิดมีสภาพเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา หรืออนามัยของนักเรียน หรืออย่างอื่นตาม

มาตรา ๒๗ (๒) ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจที่จะออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้จัดการทำการปลดเปลื้องสภาพเช่นว่านั้นเสีย

ผู้จัดการต้องปฏิบัติตามคำสั่งเช่นว่านั้น ให้เสร็จภายในระยะเวลาสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับคำสั่ง หรือภายในระยะเวลาที่นานตามที่ข้าหลวงประจำจังหวัดจะกำหนดหรือขยายออกไปเท่าที่เห็นสมควร

เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดเห็นเป็นการจำเป็น ก็มีอำนาจสั่งให้หยุดทำการสอนในระหว่างเวลาที่ผู้จัดการต้องปฏิบัติตามความในมาตรานี้ได้

มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้ใช้สถานที่หรือบริเวณโรงเรียนเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย หรือขัดต่อกฎศีลธรรมอันดี หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือไม่สมควรแก่กิจการของโรงเรียน

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ทำการสนับสุนหรือสอน หรือกระทำการสนับสุนหรือสอน ในสถานที่หรือบริเวณโรงเรียน ซึ่งลทธิหรือแบบแผนใด ๆ อันมิชอบด้วยกฎหมายหรือขัดต่อกฎศีลธรรมอันดีหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจ ยึดสิ่งใดที่เห็นว่าใช้ในการละเมิด คอชกฏบัญญัติในวรรคก่อน ไม่ว่าสิ่งนั้น ๆ จะเป็นของผู้ใด เพื่อเสนอรัฐมนตรีพิจารณา และรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้ริบหรือทำลายเสียได้

มาตรา ๓๒ ถ้ามีโรคระบาดเกิดขึ้น หรือมีเหตุอันอันอาจเป็นภัยอันตรายแก่นักเรียน เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้โรงเรียนหยุดทำการสอนทันที จนกว่าจะเห็นว่าพ้นเขตที่อันตรายแล้ว

ลักษณะ ๒ ทวิ.

การอุดหนุนโรงเรียนราษฎร

มาตรา ๓๒ ทวิ. ให้กระทรวงธรรมการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร
ด้วยการให้ครุ หรือเงินหรือประการอื่นใด ทั้งที่ได้อำหนดในกฎกระทรวง
ทั้งนี้ภายในวงเงินงบประมาณ

(มาตราแก้ไขแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๒ แห่งพระราช
บัญญัติโรงเรียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒)

ลักษณะ ๓

การถอนใบอนุญาต

มาตรา ๓๓ รัฐมนตรีหรือข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจถอนใบ
อนุญาตซึ่งได้ออกให้แก่เจ้าของโรงเรียน ตามมาตรา ๗ โดยตลอดกาล
หรือชั่วคราว เมื่อปรากฏอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าของ หรือผู้จัดการกลายเป็นผู้บกพร่องในคุณสมบัติอย่าง
หนึ่งอย่างใด ทั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๗ หรือมาตรา ๘

(๒) โรงเรียนรับเด็กที่มีอายุในเขตซึ่งขัดกับตามพระราชบัญญัติประ
ถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ โดยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ แห่ง
พระราชบัญญัตินี้

(๓) ทวิ. โรงเรียน ไม่ปฏิบัติตาม ขตบัญญัติอื่นว่าด้วยการรับ
เรียนตาม ๑๔ ทวิ.

(มาตรา ๓๓ (๒) ทวิ. ^{นี้คือที่ใดก็ได้}แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒)

(๓) โรงเรียนไม่มีผู้จัดการ ครูใหญ่ หรือครู หรือไม่จัดการ โดยประการอื่นใด ทั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕

(๔) ครูใหญ่ หรือครู ไม่ประจำอยู่ที่โรงเรียน ทั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗

(๕) ผู้จัดการ ครูใหญ่ หรือครู ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติก่อนว่า ด้วยการสอน ตามมาตรา ๑๘ หรือ มาตรา ๒๐ หรือว่าด้วยการมีไว้ หรือใช้สมุดหนังสือ หรืออื่น ๆ ตามมาตรา ๒๑ หรือว่าด้วยการจักให้มหรสพ หรือทำ เชกสาร์ต่าง ๆ ตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๒๒ หรือ มาตรา ๒๓

(๖) มีการเปลี่ยนแปลง อย่างหนึ่งอย่างใด โดยฝ่าฝืน บทบัญญัติ มาตรา ๒๕ วรรค ๑ หรือ ๒ หรือไม่รายงานเหตุการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดทั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖

(๗) โรงเรียนหยุดทำการสอนเกินกว่าเจ็ดวันติด ๆ กันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๘) สถานที่ หรือบริเวณ ที่ตั้งโรงเรียน มีสภาพอันเป็น ขัดข้องต่อการศึกษา หรืออนามัยของนักเรียน หรือสถานที่ไม่มั่นคงแข็งแรงอย่างหนึ่งอย่างใด จนไม่อาจที่จะแก้ไขให้เป็นที่น่าพอใจได้

(๙) ทวิ. มีเหตุอันควรสงสัยว่า ทางกำเนินการของโรงเรียน

เป็นหรืออาจเป็นปฏิษัตกษัตริย์ธรรมอันดี หรือความสงบเรียบร้อยของประชา
ชน หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(มาตรา ๓๓ (๘) ทวิ. ในข้อที่ได้นำแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๓
แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒.)

(๘) ผู้จัดการ ครูใหญ่ หรือครู ไม่ยอมให้เจ้าพนักงานเข้าทำ
การตรวจสอบความเป็นไปในโรงเรียนตามมาตรา ๒๘

(๑๐) ผู้จัดการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหลวงประจำจังหวัด
ซึ่งสั่งให้ปิดกั้นเปิดลงสภาพของโรงเรียน อันเป็นปฏิษัตกษัตริย์การสชาภิบาล
หรืออนามัยของนักเรียน หรืออย่างอื่นทั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘

(๑๑) เจ้าของ หรือผู้จัดการ ใช้หรือยอมให้บุคคลอื่นใช้
สถานที่หรือบริเวณโรงเรียนโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๓๐

(๑๒) มีการสนับสนุนหรือสอน หรือเตรียมการจะสนับสนุนหรือ
สอนในสถานที่หรือบริเวณโรงเรียน ซึ่งลัทธิหรือแบบแผนใด ๆ อันฝ่าฝืน
บทบัญญัติมาตรา ๓๑

(๑๓) โรงเรียน ปิดทำการสอนโดยฝ่าฝืน คำสั่งของเจ้าพนักงาน
ซึ่งให้โรงเรียนหยุดทำการสอนระหว่างเวลาเกิดโรคระบาด หรือมีเหตุอื่น
ทั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒

(๑๔) โรงเรียนทั้งชั้น หรือค้างอยู่โดยฝ่าฝืนบทแห่งพระราช
บัญญัติในกรณีอื่น ๆ หรือฝ่าฝืนกฎกระทรวงซึ่งออกตาม ความในพระราช
บัญญัติ

(มาตรา ๓๓ (๑๔) ^๕นี้คือที่ใดแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒)

มาตรา ๓๔ รัฐมนตรีหรือข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจถอนใบอนุญาตซึ่งได้ออกให้แก่ผู้จัดการ ครูใหญ่ หรือครู ตามมาตรา ๘ มาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ โดยตลอดกาลหรือชั่วคราว เมื่อปรากฏอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลนั้นกลายเป็นผู้บกพร่องในคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๘ มาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐

(๒) บุคคลนั้นฝ่าฝืน บทแห่งพระราชบัญญัติ^๕หรือกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติ^๕

(มาตรา ๓๔ (๒) ^๕นี้คือที่ใดแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒)

มาตรา ๓๕ คำสั่งถอนใบอนุญาตใด ๆ ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งไปยังผู้ถูกถอนใบอนุญาต

ลักษณะ ๔

โรงเรียนประเภทพิเศษ

มาตรา ๓๖ โรงเรียนขนาดเล็กได้แก่โรงเรียนที่ทั้งชั้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ เพื่ออบรม เด็ก อายุต่ำกว่า เขตคํ่าบังคับ ให้เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ และสอนให้รู้จักอ่านเขียนและคำนวณไปพลางในระหว่างเวลานั้น

โรงเรียนอนุบาลต้องอยู่ในบังคับบทแห่งพระราชบัญญัติ^{๕๕} เว้นแต่
ผู้ที่ทำการเป็นครูใหญ่ หรือครูไม่จำต้องมีประกาศนียบัตร^{๕๖} แต่ต้องมี
ความรู้ภาษาไทยตามที่ระ^{๕๗}ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๖ ทวิ. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่^{๕๘} ใต้^{๕๙}แก่โรงเรียน
ที่ตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์^{๖๐}เพราะการสอนผู้ใหญ่ตามระเบียบและหลักการที่
ว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงธรรมการ

โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่^{๖๑}นั้น รัฐมนตรีจะผ่อนผันไม่ให้ต้องปฏิบัติ^{๖๒}
ตามบทบังคับแห่งพระราชบัญญัติ^{๖๓} อย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้แล้วแต่จะเห็น
สมควร

(มาตรา^{๖๔}นี้แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ^{๖๕}
โรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๓)

มาตรา ๓๗ โรงเรียนใด^{๖๖}ที่ตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์^{๖๗}เพราะการสอน
ศาสนาหรือสอนการพยาบาล^{๖๘}นั้น รัฐมนตรีจะผ่อนผันไม่ให้ต้องปฏิบัติ^{๖๙}ตามบท
บังคับแห่งพระราชบัญญัติ^{๗๐} อย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ แล้วแต่จะเห็นสมควร

(มาตรา^{๗๑}นี้แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติ^{๗๒}
โรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒)

มาตรา ๓๘ โรงเรียนใด^{๗๓}ที่ตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์^{๗๔}เพราะการสอน
ทวิวิธีส่งคำสอนไปจากโรงเรียน ต้องอยู่ในบังคับบทแห่งพระราชบัญญัติ^{๗๕}
แต่รัฐมนตรีจะผ่อนผันไม่ให้ต้องปฏิบัติ^{๗๖}อย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ แล้วแต่จะ
เห็นสมควร

ลักษณะ ๕

บทลงโทษ

มาตรา ๓๙ ผู้ใดทั้งหรือ ค้ำวง อยู่ซึ่ง โรงเรียน โดย ไม่ได้รับ ใบ
อนุญาต มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท

ผู้ใดถูกถอน ใบอนุญาตให้ตั้งโรงเรียนหรือเคยถูกปรับสำหรับความผิด
ตามวรรคก่อนแล้ว ตั้งหรือค้ำวงโรงเรียนโดยไม่ได้รับใบอนุญาตอีก มี
ความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินสาม
เดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดทำการเป็นผู้จัดการ ครูใหญ่ หรือครู โดยไม่
ได้รับอนุญาตสำหรับการนั้น ๆ หรือถูกถอนใบอนุญาตแล้ว มีความผิด
ต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้ง
ปรับทั้งจำ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้จัดการ จ้าง วาน ไซ้หรือ
ยอมให้บุคคลอื่นทำการเป็นผู้จัดการ ครูใหญ่ หรือครู โดยรู้หรือควรรู้ว่า
เป็นการฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่
เกินร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๔๒ ผู้ใดยอมให้ผู้อื่นใช้ ใบอนุญาตของตน มีความผิด
ต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้ง
ปรับทั้งจำ

มาตรา ๕๓ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่บังคับบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๖ หรือมาตรา ๒๗ หรือไม่ปฏิบัติตามทำให้เป็นไปตามกฎกระทรวงซึ่งออก ตามความในพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

(มาตรานี้คือที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒)

มาตรา ๕๔ ผู้ใดใช้หรือยอมให้ใช้สถานที่ หรือบริเวณโรงเรียนเพื่อการอันขัดต่อกิจการมอันนี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๕๕ ผู้ใดสนับสนุนหรือสอน หรือเตรียมการระสนับสนุนหรือสอนในสถานที่หรือบริเวณโรงเรียนหรือโดยวิธีส่งคำสอนไปจากโรงเรียนซึ่งถกหรือแบบแผนใด ๆ อันขัดต่อกิจการมอันนี้ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๕๖ ผู้ใดก่อเหตุหรือชักชวนเจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ตามมาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๓๑ วรรค ๒ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๕๗ ผู้ใดขัดขืน ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งให้โรงเรียนหยุดทำการสอนตามความในมาตรา ๓๒ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท หรือจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๕๘ การฟ้องร้อง ยกคดีผู้กระทำความผิดตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้กระทำต่อเมื่อเจ้าพนักงานได้ร้องขอ

แต่การฟ้องร้องบุคคลผู้กระทำความผิดต่อมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ วรรค ๑ นั้น พนักงานอัยการอาจกระทำได้โดยเจ้าพนักงาน ไม่ต้องร้องขอ

ลักษณะ ๖

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๔๙ เมื่อข้าหลวงประจำจังหวัดได้ให้อนุญาตหรือ ออกใบอนุญาตหรือกระทำการอย่างอื่นตามความในพระราชบัญญัติแล้ว ให้รายงานต่อรัฐมนตรี และรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการเป็นอย่างอื่นได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่ข้าหลวงประจำจังหวัดไม่ยอมออกใบอนุญาต หรือถอนใบอนุญาต บุคคลผู้มีส่วนได้เสียอาจอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรีได้ภายในกำหนดหนึ่งเดือน นับตั้งแต่วันที่รับแจ้งความเป็นหนังสือคำสั่งของรัฐมนตรีให้ถือเป็นที่สุด

มาตรา ๕๑ การร้องขอต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ให้ทำตามแบบที่จะได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ลักษณะ ๗

บทบัญญัติเฉพาะกาล

มาตรา ๕๒ ผู้ใดเป็นเจ้าของ ผู้จัดการ ครูใหญ่ หรือครูแห่ง

โรงเรียนราษฎรอยู่แล้วในวันใช้พระราชบัญญัติ^{นี้}ให้ตั้งเป็นต่อไปได้ แต่
ทั้งขอรับใบอนุญาตภายในกำหนดสามเดือน นับตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัติ^{นี้}

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พิบูลสงคราม

รัฐมนตรี

กฎกระทรวงกรรมการ

ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์

พุทธศักราช ๒๔๗๙ (ฉบับที่ ๒)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการให้ยกเลิกกฎกระทรวงกรรมการ ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐ และให้ใช้กฎต่อไปนี้แทน

หมวด ๑

การร้องขอและการพิจารณา

ข้อ ๑. การยื่นคำร้องขอต่าง ๆ ให้ปฏิบัติดังนี้

- (ก) สำหรับในจังหวัดพระนครและธนบุรี ให้ยื่นต่ออธิบดีกรมสามัญศึกษาโดยตรงผ่านทางแผนกโรงเรียนราษฎร์
- (ข) สำหรับจังหวัดอื่น ๆ ให้ยื่นต่อข้าหลวงประจำจังหวัด โดยผ่านทางกรรมการอำเภอ

ข้อ ๒. ให้แผนกโรงเรียนราษฎร์ หรือกรรมการอำเภอ แล้วแต่กรณี มีหน้าที่ทำการสอบสวนพิจารณาในชั้นต้น แล้วจึงเสนอความเห็นพร้อมด้วย

บันทึกการสอยสวนพิจารณาไปตามลำดับ เพื่อให้อธิบดีกรมสามัญศึกษา
หรือข้าหลวงประจำจังหวัดพิจารณาสั่ง

หมวด ๒

การขอ และการออกใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน

ข้อ ๓. ผู้ใดมีความประสงค์จะขอเป็นเจ้าของจัดตั้งโรงเรียน ให้
ยื่นคำร้องขอโดยใช้แบบ ร. ๑ พร้อมด้วยรูปถ่ายปัจจุบัน หน้าตรง ทำปกดี
ไม่สวมหมวก ขนาด 4×6 เซนติเมตร ๓ รูป

ใบอนุญาตให้เป็นเจ้าของจัดตั้งโรงเรียนให้ใช้แบบ ร. ๒ ในใบ
อนุญาตให้มีรูปถ่ายของผู้รับอนุญาตติดไว้ด้วย

หมวด ๓

การขอและการออกใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการ ครูใหญ่หรือครู

ข้อ ๔. ผู้ใดมีความประสงค์จะขอเป็นผู้จัดการ ให้ยื่นคำร้องขอโดย
ใช้แบบ ร. ๓ พร้อมด้วยรูปถ่ายปัจจุบัน หน้าตรง ทำปกดี ไม่สวมหมวก
ขนาด 4×6 เซนติเมตร ๓ รูป

ใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการ ให้ใช้แบบ ร. ๔ ในใบอนุญาตให้มี
รูปถ่ายของผู้รับอนุญาตติดไว้ด้วย

ข้อ ๕. ผู้ใดมีความประสงค์จะขอเป็นครูใหญ่ ให้ยื่นคำร้องขอโดย
ใช้แบบ ร. ๕ พร้อมด้วยรูปถ่ายปัจจุบัน หน้าตรง ทำปกดี ไม่สวมหมวก
ขนาด 4×6 เซนติเมตร ๓ รูป

ใบอนุญาตให้เป็นครุใหญ่ ให้ใช้แบบ ร. ๖ ในใบอนุญาตให้มี
รูปถ่ายของผู้รับอนุญาตติดไว้ด้วย

ข้อ ๖. ผู้ใดมีความประสงค์จะขอเป็นครู ให้ยื่นคำขอโดยใช้แบบ
ร. ๗ พร้อมด้วยรูปถ่ายปัจจุบัน หน้าตรง ท่าปกติ ไม่สวมหมวก ขนาด
 4×6 เซนติเมตร ๓ รูป

ใบอนุญาตให้เป็นครู ให้ใช้แบบ ร. ๘ ในใบอนุญาตให้มีรูปถ่าย
ของผู้รับอนุญาตติดไว้ด้วย

ข้อ ๗. หนังสือรับรองตามความในมาตรา ๑๑ วรรค ๑ แห่ง
พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๕ ให้ใช้แบบ ร. ๙

ส่วนหนังสือรับรองตามความในมาตรา ๑๑ วรรค ๒ แห่งพระราช
บัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๕ ให้ใช้แบบ ร. ๑๐

หมวด ๔

การขอ และการออกใบอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงต่างๆ

ข้อ ๘. (ก) คำร้องขอย้ายสถานที่ตั้งโรงเรียน ให้ใช้แบบ ร. ๑๑
ใบอนุญาตให้ย้ายสถานที่ตั้งโรงเรียน ให้ใช้แบบ
ร. ๑๒

(ข) คำร้องขอขยายหรือลด หรือทั้งขยายและลดเขต
สถานที่ หรือบริเวณโรงเรียน ให้ใช้แบบ ร. ๑๓
ใบอนุญาตให้ขยายหรือลด หรือทั้งขยายและลดเขตสถานที่ หรือ
บริเวณโรงเรียน ให้ใช้แบบ ร. ๑๔

ข้อ ๙. (ก) คำร้องขอเปลี่ยนแปลงเจ้าของ ให้เจ้าของเดิมหรือ
ตัวแทนของเจ้าของเดิม และผู้ขอเป็นเจ้าของแทน
ใช้แบบ ร. ๑๕ และร. ๑ ตามลำดับพร้อมด้วย
รูปถ่ายปัจจุบัน หน้าตรง ทำปกสี ไม่สวมหมวก
ขนาด ๔ x ๖ เซนติเมตร ของผู้ขอเป็นเจ้าของ
แทน ๓ รูป

ใบอนุญาตให้เป็นเจ้าของ ให้ใช้แบบ ร. ๒ ในใบอนุญาต
ให้มีรูปถ่ายของผู้รับอนุญาตติดไว้ด้วย

(ข) คำร้องขอสืบเปลี่ยนตั้งใหม่ หรือถอนผู้จัดการ ให้
ใช้แบบ ร. ๑๖

ใบอนุญาตให้สืบเปลี่ยนตั้งใหม่ หรือถอนผู้จัดการ ให้ใช้
แบบ ร. ๑๗

(ค) คำร้องขอสืบเปลี่ยนตั้งใหม่ หรือถอนครุใหญ่ หรือ
ครุ ให้ใช้แบบ ร. ๑๘

ใบอนุญาตให้สืบเปลี่ยนตั้งใหม่ หรือถอนครุใหญ่ หรือครุ
ให้ใช้แบบ ร. ๑๙

ข้อ ๑๐. คำร้องขอเปลี่ยนแปลงกิจการ วัตถุประสงค์ หลักสูตร
ระเบียบข้อบังคับหรือชื่อโรงเรียน ให้ใช้แบบ ร. ๒๐

ใบอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงกิจการ วัตถุประสงค์ หลักสูตร ระเบียบ
ข้อบังคับหรือชื่อโรงเรียน ให้ใช้แบบ ร. ๒๑

หมวด ๕

การควบคุมโรงเรียน

ข้อ ๑๑. ถ้ามีนักเรียนรับประทานอาหารในสถานที่โรงเรียน ต้องจัดให้มีที่นอนสมควรไว้เฉพาะสำหรับนักเรียนรับประทานอาหาร และมีน้ำรับประทานไว้ให้เพียงพอโดยไม่เป็นปฏิปักษ์ต่ออนามัยของนักเรียน

ข้อ ๑๒. โรงเรียนต้องมีส้วมและที่ถ่ายปัสสาวะถูกต้องตามลักษณะสุขาภิบาล ตั้งอยู่ในที่มิดชิด ไม่ห่างไกลจากที่เรียนเกินไป และระมัดระวังรักษาให้สะอาดและถูกต้องตามลักษณะสุขาภิบาลอยู่เสมอ ถ้ามีทั้งนักเรียนชายและหญิง ต้องแบ่งแยกเป็นชายและหญิง

ส้วม และ ที่ถ่าย ปัสสาวะ จะต้อง ให้พอแก่ จำนวนนักเรียน ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่วางไว้ดังนี้

(ก) โรงเรียนที่รับนักเรียนประจำ คึกเคย ๑๐๐ คน
ต้องอย่างละ ๓๐ ที่

(ข) โรงเรียนที่รับนักเรียนไปกลับ คึกเคย ๑๐๐ คน
แรกต้องอย่างละ ๓ ที่ เกิน ๑๐๐ คนขึ้นไปเพิ่ม
อย่างละ ๑ ที่ต่อทุก ๆ ร้อยคน หรือเศษของร้อยคน

ข้อ ๑๓. โรงเรียนที่สอนวิชาสามัญ ในเวลากลางวัน ตามปกติอย่างโรงเรียนรัฐบาล ในหนึ่งวันแบ่งภาคเรียนเป็นสามภาค คือ ภาคต้น ภาคกลางและภาคปลาย แต่ถ้าโรงเรียนใดไม่อาจจัดเป็นสามภาคก็ยอมให้แบ่งเป็นสองภาคได้ คือให้มีภาคต้นและภาคปลาย

ข้อ ๑๔. โรงเรียนที่สอนวิชาสามัญ ในเวลากลางวันตามปกติคืออย่าง
โรงเรียนรัฐบาล วันหยุดภาคเรียนตามปกติในภาคหนึ่งต้องไม่น้อยกว่า
๑๐ วัน และรวมวันหยุดภาคเรียนในยี่หนึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๕๐ วัน
และไม่เกินกว่า ๘๐ วัน การหยุดคนให้คำนึงถึงความเหมาะสมแก่ท้องที่
และฤดูกาล

ข้อ ๑๕. นอกจากวันหยุดภาคเรียนตามปกติและวันหยุดราชการ
ประจำที่โรงเรียนต้องหยุดแล้ว โรงเรียนที่สอนวิชาสามัญในเวลาปกติ
อย่างโรงเรียนรัฐบาล ในรอบสัปดาห์หนึ่งให้มีการหยุดเรียนเต็มวันอย่าง
น้อยหนึ่งวัน คือวันอาทิตย์หรือวันอื่นตามลัทธิศาสนา หรือหยุดอย่างมาก
๒ วัน รวมทั้งวันอาทิตย์ด้วย

ข้อ ๑๖. เวลาทำการสอนของโรงเรียนราษฎร์ ให้กำหนดอยู่ใน
ระหว่าง ๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๒๑.๐๐ นาฬิกา

ข้อ ๑๗. โรงเรียนที่ทำการสอนวิชาสามัญในเวลากลางวัน ตามปกติ
อย่างโรงเรียนรัฐบาล ในวันหนึ่งให้มีเวลาเรียนในห้องเรียนอย่างมาก
ไม่เกิน ๕ ชั่วโมง และให้มีเวลาหยุดพักใหญ่ระหว่างเรียน ๑ ครั้ง
หยุดพักน้อยอย่างน้อย ๑ ครั้ง รวมเวลาหยุดพักในวันหนึ่งต้องไม่น้อยกว่า
๖๐ นาที และอย่างมากไม่เกิน ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที

โรงเรียนที่มีวันหยุดในรอบสัปดาห์เกินกว่าหนึ่งวัน ให้ขยายเวลา
ทำการสอนเพิ่มขึ้นเพื่อชดเชยกันไว้ แต่ทั้งนี้ต้องจำกัดเวลาเรียนไม่ให้เกิน
๓๐ ชั่วโมงในสัปดาห์หนึ่ง

ข้อ ๑๘. โรงเรียนที่ทำการสอนวิชาสามัญ หรือโรงเรียนที่ทำการสอนวิชาอาชีพ ซึ่งไม่ใช่ในทางปฏิบัติในเวลาพิเศษ เช่นสอนย้ายหรือกลางคืนให้มีเวลาเรียนในวันหนึ่งไม่เกิน ๓ ชั่วโมง

ข้อ ๑๙. ความรู้ ที่บังคับ ให้ทดสอบ ตามความในมาตรา ๑๘ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้ถือเกณฑ์ดังนี้

ความรู้ภาษาไทย หน้าที่พลเมืองที่ ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์นั้น ให้นักเรียนมีความรู้ถึงเหตุเกี่ยวกับความรู้ชั้นประโยคประถม ตามหลักสูตรของกระทรวงธรรมการ

ข้อ ๒๐. โรงเรียนที่ทำการสอนวิชาอาชีพและโรงเรียนที่ทำการสอนในเวลาพิเศษ ต้องจำกัดจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ดังนี้

(ก) นักเรียน ที่มี ลักษณะ พัน เกณฑ์ ศึกษา บังคับ ตามกฎหมายว่าด้วยประถมศึกษาแล้วหรือ

(ข) นักเรียนซึ่งกำลังเล่าเรียนอยู่แล้ว ในโรงเรียนประถมศึกษา และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๒ ปีบริบูรณ์

ข้อ ๒๑. จำนวนนักเรียนที่จะรับเข้าเรียน ในโรงเรียน ต้องไม่เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตสำหรับสถานที่ยื่นนั้นๆ ถ้าโรงเรียนจะรับนักเรียนเพิ่มขึ้นอีก จะต้องไปขออนุญาตก่อน

ข้อ ๒๒. ผู้ที่เป็นครูใหญ่ หรือครูสอน ในโรงเรียนใด ประสงค์จะลาออกจากหน้าที่ครูใหญ่หรือครูโรงเรียนนั้น จะต้องยื่นใบลาต่อผู้บังคับการล่วงหน้า

๑๕ วันเป็นอย่างน้อย เมื่อไ้^๕กรบ^๕อนุญาตแล้ว หรือคร^๕บกำหนดแล้ว^๕จึง
หยุดทำการตามหน้าที่ไ้^๕

ผู้^๕จัดการระ^๕คอง^๕ย^๕น^๕คำ^๕ว^๕ง^๕ขอ^๕ถ^๕น^๕คร^๕ไ้^๕หญ^๕หรือ^๕คร^๕น^๕ แล^๕ะ^๕ขอ^๕รับ^๕คร^๕ไ้^๕หญ^๕
หรือ^๕คร^๕น^๕ท^๕น^๕ภ^๕ย^๕ใน^๕เว^๕ล^๕า ๑๕ วัน นับ^๕ถ^๕ว^๕น^๕รับ^๕ไ้^๕ล^๕า^๕เช่น^๕ไ้^๕ย^๕ก^๕น^๕

ข้อ ๒๓. หลั^๕ก^๕ส^๕ร^๕ท^๕ไ้^๕ส^๕อ^๕น^๕ใน^๕ร^๕อ^๕ง^๕เร^๕ย^๕น^๕ ระ^๕ค^๕อง^๕เ^๕น^๕

(ก) หลั^๕ก^๕ส^๕ร^๕ของ^๕ก^๕ระ^๕ท^๕ร^๕ว^๕จ^๕ร^๕ร^๕ม^๕การ^๕ หรือ^๕หลั^๕ก^๕ส^๕ร^๕อ^๕น^๕
ท^๕ก^๕ระ^๕ท^๕ร^๕ว^๕จ^๕ร^๕ร^๕ม^๕การ^๕รับ^๕ร^๕อง^๕ หรือ

(ข) หลั^๕ก^๕ส^๕ร^๕อ^๕น^๕อ^๕ก^๕ร^๕าก^๕ท^๕ก^๕ถ^๕า^๕ว^๕ไ้^๕ใน^๕ข้อ^๕ (ก) ซึ่ง^๕ไม่^๕
ช^๕ก^๕ก^๕ม^๕ย^๕ท^๕บ^๕ั^๕ญ^๕ก^๕ิ^๕ท^๕ิ^๕บ^๕ัง^๕ค^๕บ^๕ไ้^๕ใน^๕มา^๕ท^๕ร^๕า ๑๙ แ^๕ท^๕ง^๕พ^๕ร^๕
ร^๕า^๕ช^๕บั^๕ญ^๕ก^๕ิ^๕ร^๕อ^๕ง^๕เร^๕ย^๕น^๕ร^๕า^๕ย^๕ฎ^๕ร^๕ พ^๕ุ^๕ท^๕อ^๕ค^๕ิ^๕ก^๕ร^๕า^๕ช ๒๔๗๙

ข้อ ๒๔. การ^๕ทำ^๕บั^๕ญ^๕ช^๕ั^๕ส^๕ม^๕ก^๕ท^๕น^๕ง^๕ส^๕อ^๕เช^๕ก^๕ส^๕าร^๕ แล^๕ะ^๕อ^๕น^๕ ๆ ท^๕า^๕ม^๕ค^๕ร^๕า^๕ม^๕ใน^๕
มา^๕ท^๕ร^๕า ๒๑ แ^๕ท^๕ง^๕พ^๕ร^๕า^๕ช^๕บั^๕ญ^๕ก^๕ิ^๕ร^๕อ^๕ง^๕เร^๕ย^๕น^๕ร^๕า^๕ย^๕ฎ^๕ร^๕ พ^๕ุ^๕ท^๕อ^๕ค^๕ิ^๕ก^๕ร^๕า^๕ช ๒๔๗๙
ไ้^๕ไ้^๕แ^๕บ^๕ย^๕ ร. ๒๒

ข้อ ๒๕. ร^๕อ^๕ง^๕เร^๕ย^๕น^๕ระ^๕ค^๕อง^๕จ^๕ั^๕ก^๕ส^๕อ^๕น^๕น^๕ก^๕เร^๕ย^๕น^๕ไ้^๕ค^๕ร^๕ง^๕ค^๕า^๕ม^๕ท^๕า^๕ร^๕าง^๕ส^๕อ^๕น^๕ท^๕ไ้^๕
ใน^๕ซ^๕ึ^๕น^๕เร^๕ย^๕น^๕น^๕

ข้อ ๒๖. การ^๕ส^๕อ^๕น^๕ การ^๕เร^๕ย^๕น^๕ การ^๕ส^๕อ^๕ย^๕ช^๕ั^๕ม^๕ การ^๕ส^๕อ^๕ย^๕ไ้^๕เล^๕อ^๕น^๕ซ^๕ึ^๕น^๕
การ^๕อ^๕อก^๕ป^๕ระ^๕ลา^๕ศ^๕น^๕ย^๕ั^๕ค^๕ร^๕ หรือ^๕ไ้^๕ล^๕ำ^๕ค^๕ัญ^๕ หรือ^๕ไ้^๕ล^๕ำ^๕ค^๕ัญ^๕ ร^๕อ^๕ง^๕เร^๕ย^๕น^๕ท^๕ส^๕อ^๕น^๕ค^๕า^๕ม^๕
หลั^๕ก^๕ส^๕ร^๕ก^๕ระ^๕ท^๕ร^๕ว^๕จ^๕ร^๕ร^๕ม^๕การ^๕ พ^๕ั^๕ง^๕ป^๕ฏิ^๕บ^๕ั^๕ค^๕อ^๕น^๕ไ้^๕ล^๕อ^๕ม^๕ค^๕า^๕ม^๕ระ^๕เ^๕น^๕ย^๕ช^๕อ^๕บ^๕ัง^๕ค^๕บ^๕ย^๕ของ^๕
ก^๕ระ^๕ท^๕ร^๕ว^๕จ^๕ร^๕ร^๕ม^๕การ^๕ท^๕ไ้^๕อ^๕ย^๕ใน^๕ร^๕อ^๕ง^๕เร^๕ย^๕น^๕ร^๕ัฐ^๕บ^๕า^๕ด

ข้อ ๒๗. เพ^๕ิ^๕ช^๕ป^๕ระ^๕โย^๕ช^๕น^๕แ^๕ท^๕ง^๕การ^๕ท^๕ร^๕ว^๕ส^๕อ^๕ย^๕ของ^๕เจ^๕้า^๕ท^๕น^๕า^๕ท^๕ ร^๕อ^๕ง^๕เร^๕ย^๕น^๕
ระ^๕ค^๕อง^๕เก^๕ิ^๕บ^๕ผล^๕ของ^๕การ^๕ส^๕อ^๕ย^๕ช^๕ั^๕ม^๕ ผล^๕การ^๕ส^๕อ^๕ย^๕ไ้^๕ของ^๕น^๕ก^๕เร^๕ย^๕น^๕ไ้^๕เ^๕น^๕หลั^๕ก^๕ฐ^๕า^๕น

ส่วนข้อถามและกระคายคำขอของนักเรียน โรงเรียนต้องเก็บรักษาไว้
ด้วยเป็นเวลาเพียงอย่างน้อย ๑ ปี

ข้อ ๒๘. ในกรณีโรงเรียนเล็กล้มหรือถูกถอนใบอนุญาต ให้ผู้
จัดการและครูใหญ่รวบรวมหลักฐานแห่งผลการสอบข้อสอบ ผลการสอบได้
และใบสัทธิ พร้อมด้วยทะเบียนนักเรียน บัญชีเรียกชื่อ ส่งต่อเจ้าหน้าที่
ภายใน ๗ วัน นับตั้งแต่วันที่โรงเรียนเล็กล้มหรือถูกถอนใบอนุญาต

สำหรับจังหวัดพระนครและธนบุรี ส่งต่อเจ้าหน้าที่แผนกโรงเรียน
ราษฎร์ ส่วนสำหรับจังหวัดอื่นๆ ส่งต่อกรรมการอำเภอ

หมวด ๒

โรคที่ห้าม วิทยฐานะของผู้จัดการ ครูใหญ่ และครู

ข้อ ๒๙. โรคตามความ ในมาตรา ๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ
โรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๔ ให้หมายความว่าถึงโรคต่อไปนี้

- (ก) โรคเรื้อน
- (ข) วัณโรคในระยะอันตราย
- (ค) โรคยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง
- (ง) โรคพิษสุราเรื้อรัง

ข้อ ๓๐. ความรู้ภาษาไทยที่ยังคงไว้ ในมาตรา ๘ (๓) และมาตรา
๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๔
ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒)
พุทธศักราช ๒๔๘๒ กับมาตรา ๓๖ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติ

โรงเรียนราชภัฏ พุทธศักราช ๒๕๓๘ ให้ถือเอาระดับความรู้ชั้นประโยค
ประถม ตามหลักสูตรของกระทรวงธรรมการ

ข้อ ๓๑. ผู้ที่จะขอเป็นครูใหญ่หรือครู ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าความรู้
ภาษาไทยไม่เพียงพอ ก็จักต้อง สอบความรู้ ภาษาไทย ตามระเบียบของ
กระทรวงธรรมการกำหนด เมื่อสอบได้แล้วจึงจะดำเนินการขอเป็นครูใหญ่
หรือครูต่อไปได้

ข้อ ๓๒. ผู้ที่มวิทยฐานะไม่ตรงตามที่กฎหมายบัญญัติไว้และประสงค์
จะขอเทียบความรู้เพื่อเป็นครูใหญ่หรือครู ก็จักต้องดำเนินการขอเทียบความรู้
เสียก่อน เมื่อได้รบเทียบแล้วจึงจะดำเนินการขอเป็นครูใหญ่หรือครูต่อไปได้

หมวด ๗

การขอและการออกใบอนุญาตให้รับเด็กที่มีอายุในเขตบังคับ

ข้อ ๓๓. คำร้องขอรับเด็กที่มีอายุในเขตบังคับ ตามกฎหมายว่าด้วย
ประถมศึกษาเข้าเรียน ให้ใช้แบบ ร. ๓๓

ใบอนุญาตให้รับเด็กที่มีอายุในเขตบังคับเข้าเรียน ให้ใช้แบบ ร. ๓๔

หมวด ๘

การตรวจสอบกิจการในโรงเรียน

ข้อ ๓๔. ในการตรวจสอบความเป็นไปโรงเรียนตามความใน
มาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราชภัฏ พุทธศักราช ๒๕๓๘
ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบ ตรวจสอบตามหัวข้อต่อไปนี้

- (ก) โรงเรียนดำรง อยู่ในลักษณะที่ใดแห่งงานไว้เก็บ หรืออย่างไร
- (ข) สถานที่และบริเวณโรงเรียน เป็นปฏิบัตย์ต่อการ สหามิยาสหรืออนามิยของนักเรียน หรือไม่นั้นคงแจ้ง แรงอันอาจเกิดกษัตริย์แก่นักเรียนอย่างไรหรือไม่
- (ค) โรงเรียนใดจักทำทะเบียนนักเรียน บัญชีเรียกชื่อ สมุทหมายเหตุรายวัน สมุทลงเวลาทำการของครู ไว้ดักคองเรียนร้อย และมีจำนวนครูพอกับจำนวน นักเรียนหรือไม่ ครูใหญ่และครูทั้งหลายมีความรู้ ภาษาไทย เพียงพอสมควร แก่ ความ ต้อง การ แห่ง พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๘ และใดจักสอนนักเรียน ให้มีความรู้ สมความ ต้องการ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้หรือไม่
- (ง) วิธจักการของโรงเรียน หรือในการฝึกสอนทั่วไปมี สิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งเป็นการฝึกลัทธิธรรมอันใด หรือขัด ต่อความสงบเรียบร้อย ของประชาชน หรือฝืนกฎ หมายอย่างใดหรือไม่
- (จ) สมุทหนังสือ เอกสาร และอื่น ๆ ที่มีไว้หรือใช้เป็น เครื่องศึกษาในโรงเรียนนั้น มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เป็น หรืออาจเป็นปฏิบัตย์ ต่อความมั่นคง ของประเทศชาติ

โดยทางตรงหรือทางอ้อม หรืออาจเป็นอันตรายแก่
การปกครองของประเทศ หรือโน้มน้าวไปในทางที่จะก่อ
ให้เกิดขึ้นซึ่งความเกลียดชังระหว่างคนต่างชั้น หรือ
มีสิ่งที่จะชักจูงหรือล่อไปในทางผิดศีลธรรม หรือ
ประเพณีอันดีงามของบ้านเมืองอย่างใดหรือไม่

(ณ) เจ้าชอง ผู้จัดการ ครูใหญ่หรือครู ยังคงมี
คุณสมบัติสมบูรณ์ตามที่พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์
พุทธศักราช ๒๔๗๘ หรือบทพระองค์ใด ถูกต้อง
ตรงกันกับที่ระบุอนุญาตไว้หรือไม่ และได้ปฏิบัติ
ถูกต้องตามหน้าที่ของตนที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต
หรือไม่

(ข) ถ้าเป็นโรงเรียนประเภทอนุบาล ก็ให้ตรวจดูด้วยว่า
โรงเรียนได้รับเด็กอายุเกินเขตต์ไว้หรือไม่

(ค) ถ้าเป็นโรงเรียนรับเด็กที่มีอายุ ในเขตต์บังคับตาม
กฎหมายว่าด้วยประถมศึกษาเข้าเรียน ก็ให้ตรวจ
สอบว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ
โรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๘ และ
กฎหมายว่าด้วยประถมศึกษาหรือไม่ และได้จัดสอน
ให้เด็กได้มีความรู้จริงตามหลักสูตรชั้น ประถม

ศึกษา หรือหลักสูตรเทียบกัน ๆ หรืออย่างไร

(๗) ตรวจสอบในข้ออื่น ๆ นอกจากที่กล่าวข้างต้นเพื่อ
ทราบว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติตามข้อตกลงตามที่กฎหมาย
และกฎกระทรวงบังคับไว้หรือไม่

ข้อ ๓๕. เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า โรงเรียนดำรงอยู่โดยปฏิบัติการ
ผ่านพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๕ หรือกฎ
กระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัตินั้น หรือเจ้าของ ผู้จัดการ ครูใหญ่
หรือครู กลายเป็นผู้บกพร่องในคุณสมบัติ หรือปฏิบัติการผ่านพระราช
บัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๕ หรือกฎกระทรวงออกตาม
ความในพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีใดๆ ก็ให้ทำการสอบสวนแล้วเสนอ
หลักฐานการสอบสวนพร้อมกับความเห็นไปตามลำดับ เพื่อให้อธิบดีกรม
สามัญศึกษาหรือข้าหลวงประจำจังหวัดแล้วแต่กรณี พิจารณาสั่งแล้วแต่จะ
เห็นสมควร

หมวด ๔

การอุทธรณ์

ข้อ ๓๖. ในกรณีที่มีการอุทธรณ์ตามความในมาตรา ๕๐ แห่งพระ
ราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๕ ให้ผู้ที่ประสงค์จะอุทธรณ์
ทำคำอุทธรณ์โดยใส่แบบ ร. ๒๕ ยื่นต่อรัฐมนตรี ผ่านทางแผนกโรงเรียน
ราษฎร์ หรือกรรมการอำเภอ แล้วแต่กรณี

หมวด ๑๐

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๓๗. รายงานแสดงกิจการ ของ โรงเรียน ที่ผู้ศึกษา จะต้องยื่นต่อ
ข้าหลวงประจำจังหวัดตามความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียน
ราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๔ ในยี่หนึ่งมีกำหนด ๓ ครั้ง

(ก) ครั้งที่ ๑ ดำรงเมื่อวันสิ้นเดือนมิถุนายน ให้ยื่น
ภายในวันที่ ๑๕ เดือนกรกฎาคม

(ข) ครั้งที่ ๒ ดำรงเมื่อวันสิ้นเดือนธันวาคม ให้ยื่น
ภายในวันที่ ๑๕ เดือนมกราคม

(ค) ครั้งที่ ๓ รายงานประจำปี (เมษายน—มีนาคม)
ให้ยื่นภายในเดือนพฤษภาคมถัดไป

รายงานครั้งที่ ๑ และ ๒ ให้ใช้แบบ ร. ๒๖ ส่วนรายงาน
ครั้งที่ ๓ ให้ใช้แบบ ร. ๒๗

ข้อ ๓๘. (ก) คำร้องขอยกเว้นการบังคับให้รับละเพาณักเรียนชาย
หรือละเพาณักเรียนหญิง ตามความในมาตรา ๑๔
กวิ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช
๒๔๗๔ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดย มาตรา ๑๐
แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒)
พุทธศักราช ๒๔๘๒ ให้ใช้แบบ ร. ๒๘

ใบยกเว้นออกตามความในมาตรา ๑๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติ
ก่งกล่าวแล้วให้ใช้แบบ ร. ๒๙

- (ข) คำร้องขอผ่อนผันการบังคับให้มีครูใหญ่ หรือ ครูเป็น
ชายหรือหญิงตามความในมาตรา ๑๕ แห่ง
พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๙
ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๑ แห่งพระราช
บัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช
๒๔๘๒ ให้ใช้แบบ ร. ๓๐

ใบผ่อนผันออกตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ก่งกล่าวแล้วให้ใช้แบบ ร. ๓๑

- (ค) คำร้องขอยกเว้นไม่ต้องสอนนักเรียนตามที่บังคับไว้
ในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์
พุทธศักราช ๒๔๗๙ ให้ใช้แบบ ร. ๓๒

- (ง) คำร้องขอยกเว้นไม่ต้องสอนเป็นภาษาไทยตามความ
ในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์
พุทธศักราช ๒๔๗๙ ให้ใช้แบบ ร. ๓๓

- (จ) รายงานเหตุการณ์ตามความในมาตรา ๒๖ แห่ง
พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๙
ให้ใช้แบบ ร. ๓๔ ถ้าเจ้าของโรงเรียนประสงค์
จะเลิกล้มโรงเรียนให้ใช้แบบ ร. ๓๕

(ด) ถ้าโรงเรียนจะต้องหยุดทำการสอน เป็นเวลาเกินกว่า ๗ วันติด ๆ กัน ตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ให้ทำรายงานโดยชี้แจง ร. ๓๖

ข้อ ๓๙. การยื่นรายงานตามข้อ ๓๗ และ ๓๘ ให้ปฏิบัติตามข้อ ๑.

ข้อ ๔๐. (ก) คำสั่งไม่อนุญาตตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ให้ชี้แจง ร. ๓๗

(ข) คำสั่งให้ผู้จัดการ ปฏิบัติตามความในมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ให้ชี้แจง ร. ๓๘

(ค) คำสั่งถอนใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียน ตามความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ให้ชี้แจง ร. ๓๙

(ง) คำสั่งถอนใบอนุญาตผู้จัดการ ครูใหญ่หรือครู ตามความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ให้ชี้แจง ร. ๔๐

ข้อ ๔๑. (ก) ให้อธิบดีกรมสามัญศึกษา จัดให้มีทะเบียนโรงเรียนราษฎร์ทั่วราชอาณาจักร

(ข) สำหรับจังหวัดอื่น ๆ นอกจากจังหวัดพระนครและธนบุรี ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดจัดให้มีทะเบียน

โรงเรียนราษฎร์สำหรับจังหวัด และสำหรับอำเภอ
ในจังหวัดนั้น ๆ ด้วย

ทะเบียนนั้นให้ใช้แบบ ร. ๕๑ และให้กระทรวงศึกษาให้ถูกต้อง
เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

ข้อ ๕๒ แบบ ร. ต่าง ๆ ให้ใช้ตามแบบท้ายกฎ

หมวด ๑๑

การอุดหนุน

ข้อ ๕๓. โรงเรียนใดประสงค์จะได้รับการอุดหนุน ตามมาตรา ๓๒
ทวิ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช ๒๔๗๔ ซึ่งได้
แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (ฉบับ
ที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๒ ให้ยื่นคำร้องแสดงความประสงค์พร้อม
ด้วยเหตุผลโดยใช้แบบ ร. ๕๒ ภายในเดือนกรกฎาคม ของปี ก่อน
งบประมาณที่ขอรับการอุดหนุน

ข้อ ๕๔. โรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุนจะต้องทำรายงานกิจการต่าง ๆ
ของโรงเรียน และบัญชีรายได้อายจ่ายสำหรับปีที่ได้รับการอุดหนุนโดย
ละเอียดเสนอกระทรวงธรรมการภายในวันที่ ๓๑ มกราคม ในข้อไป

ข้อ ๕๕. เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช
๒๔๗๔ มีสิทธิที่จะไปทำการตรวจงานใด ๆ ณ สถานที่โรงเรียนที่ได้รับการ
อุดหนุน หรือเรียกหลักฐานเอกสารใดสำคัญมาตรวจได้ในเวลาอันสมควร

หมวด ๑๒

กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่างๆ

ข้อ ๔๖. อัตราค่าธรรมเนียมต่างๆ ให้เรียกเก็บตามรายการในบัญชี
ท้ายกฎ

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔

โกวิทอภัยวงศ์

ลงนามแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ

อัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

เลขที่	รายการ		จำนวนเงิน		หมายเหตุ
			บาท	สต.	
๑	ค่าธรรมเนียมขอโอนนุญตเป็นเจ้าของ ขอจัดตั้งโรงเรียน	คณะบิณฑ	—	๒๐	
๒	ค่าธรรมเนียมขออุทิศทรัพย์	คณะบิณฑ	—	๒๐	
๓	ค่าธรรมเนียมและรายงานต่าง ๆ	คณะบิณฑ	—	๑๐	
๔	ใบอนุญาตเป็นเจ้าของโรงเรียน	คณะบิณฑ	๕	—	
๕	ใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการ	คณะบิณฑ	๓	—	
๖	ใบอนุญาตให้เป็นครูใหญ่หรือครู	คณะบิณฑ	๒	—	
๗	ใบอนุญาตอื่น ๆ	คณะบิณฑ	๑	—	
๘	ใบแทนใบอนุญาตต่าง ๆ	คณะบิณฑ	๑	—	
๙	ค่าสำเนาเอกสารต่าง ๆ	คณะบิณฑ	๑	—	

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์สุรสภา
ตามสั่ง การผูกพิมพ์ดีด: ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา

๒๑ มิถุนายน ๒๔๕๑

